

Ponedjeljak, 14. februar 2005.

Svedok Jakup Krasniqi

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14.17 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, jeste li spremni da nastavite?

TUŽILAC WHITING: Da. Ali pre nego što uđe svjedok, da uđe u zapisnik nešto vezano za dokumente koje je taj svedok dao u petak i koje je Tužilaštvo uzelo u svoj posed. Želeo bih da obavjestim Sud, mislim da zatupnici Odbrane to već zanju ali preko vikenda Tužilaštvo je moglo da analizira neke od tih dokumenata. Neki su već bili uvršteni u spis, pa kako bi bilo jasno u zapisniku, ja ću navesti koji su već uvršteni u spis. Dokument koji se nalazi u dokaznom predmetu P49 a nosi ERN oznaku U008-1621, dao je svedok. Isto tako dokument koji je u dokaznom predmetu P48, nosi oznake ERN U003-8613 i ERN U003-8614, već je uvršten u spis. Pored toga, svjedok je dao albanski tekst a ono što mi imamo u spisu je engleska verzija, to je ista politička izjava broj 12. Dokument koji se pojavljuje u dokaznom predmetu P49 nosi oznaku ERN U003-8163. I konačno dokument koji je uvršten u spis u petak kao P139, nosi ERN oznake U0083-6944 do U003-8695. Pored toga postoje tri dokumenta koja je svedok dao a koja se ne nalaze u spisu. Oni su provedeni i dati Odbrani i Sudu i ja ću ih predočiti svjedoku. Kako bi bilo jasno za zapisnik, to je govor od 3. i 4. marta. Na dokumentu piše 1989. godina iako ja pretpostavljam da je to greška, da je to 1998. godina. To ćemo da razjasnimo sa svedokom. A kao što sam rekao, ja ću i kroz dokumente od 29. aprila 1998. godine i 29. juli 1998. godine da prođem sa svedokom. S tim razjašnjenjem ja mislim da sada možemo dovesti svjedoka i nastaviti.

SUDIJA PARKER: Hvala. Molim da se uvede svedok.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Dobar dan gospodine Krasniqi. Želeo bih da vas podsetim na svečanu izjavu koju ste dali na početku svog svedočenja. Ona još uvek važi. Gospodin Whiting će sada da nastavi da vam postavlja pitanja. Hvala.

SVEDOK KRASNIQI: Hvala.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WHITING - NASTAVAK

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dobar dan gospodine, da li možete da me čujete jasno i da li dobijate prevod kako treba?



SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Dobar dan. Da. Dobro čujem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tokom vikenda smo mogli da pregledamo dokumente koje ste nam dali u petak. Mogu da vas obavestim da su neki od dokumenta koje ste nam dali, već u posedu Suda, odnosno već su uvršteni u spis. Ali postoje tri dokumenta koja nismo imali dok nam ih vi niste dali, pa ću staviti te dokumente pred vas jedan po jedan i postaviti vam o njima neka pitanja.

TUŽILAC WHITING: Uz pomoć poslužitelja zamolio bih da se taj prvi dokument stavi pred svedoka a to je dokument koji nosi datum 3. i 4. mart 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, da li vidite taj dokument?
SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na vrhu dokumenta rukom je napisan datum i izgleda kao da piše: 3. i 4. mart 1989. godine. Da li je to tačna godina ili postoji greška?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je greška. To je 1998. godina.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam. Možete li nam reći šta je ovaj dokument?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ovaj dokument predstavlja govor koji sam održao na sahrani žrtava koje je masakrirala srpska policija. Održan je u opštini Drenica/Dreničë u Srbici/Skenderaj i to u martu 1998. godine, 28. februara 1998. godine i 1. marta 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Želio bih da vam skrenem pažnju na neke pasuse koji su negdje na polovini dokumenta. Mislim da je to drugi pasus na drugoj strani teksta u verziji na albanskom jeziku. U verziji na engleskom jeziku to je negde na polovini, drugoj polovini druge stranice. Pročitaću vam: "Takođe želimo da upozorimo sve međunarodne mehanizme UN, Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija i SAD, EU i tako dalje da poštuju povelje i dokumente koje su oni sami napravili i potpisali, od Atlanskog do Helsinškog i Pariskog. Mi smo uvereni da nijedan od ovih dokumenata ne može oceniti kao terorizam odbranu svoje domovine. Naš rat nije ništa drugo nego oslobodilački rat. Nijedan oslobodilački rat u bilo kojoj zemlji na svetu ne može se okvalifikovati kao terorizam. Ako želimo da primenimo terorizam, to ćemo sigurno raditi u Srbiji a ne kod svoje kuće. U Srbiji ima mnogo čisto srpskih gradova." I onda dalje tekst ide u rukom napisan: "Da li može žena u okviru svog doma biti nazvana teroristom?" Da li je to bio deo govora koji ste vi održali?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Imate li komentara o onome što se tu govori vezano za odbranu OVK/UÇK i pokreta kao pokreta koji nije teroristički?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Časni Sude, to je bio govor koji sam održao u to vreme kada sam bio lider LDK, Demokratski Savez Kosova u Drenici/Dreničë. Govor je održan u ime dve opštine u području Drenice/Dreničë, Srbica/Skenderaj i Drenovac/Dranovc i od dva politička tela koja su tada bila aktivna na tim područjima. Masakr je bio uglavnom usmeren na civilno stanovništvo, nenaoružano stanovništvo i samo zbog toga je došlo do oružanog sukoba između OVK i srpske policije u kojem su srpske snage bile potučene. Tadašnji režim je poslao



u Drenovac/Dranovc, u sela Ćirez/Çirez i Likošane/Likoshan borbenu mašineriju koja se sastojala od policajaca, paravojske, koji su bili pod zajedničkom komandom a to je bila komanda za izvršenje terora i genocida nad civilnim stanovništvom. Toga dana, to jest, dana kada je održan govor, ja se ne sećam tačno ali mislim da je bio 3. ili 4. mart 1998. godine, kad je održana sahrana za 40 žrtava, od kojih su 11 bili civili, ljudi koji su odvedeni iz svojih domova. A toj sahrani je bilo prisutno preko 200.000 stanovnika iz čitavog Kosova/Kosovë i iz inostranstva. U to vreme mi smo tražili od Međunarodne zajednice da nametne Srbiji, tadašnjem beogradskom režimu, obavezu da poštuje međunarodne konvencije, kako ne bi primjenjivala teror i nasilje nad nenaoružanim stanovništvom. I naravno, da to zatraže od Srbije i onih koji je podržavaju, koji su u to vrijeme OVK nazivali teroristima, čak je OVK i u drugim dokumentima koje ima Tužilaštvo smatrana kriminalnom organizacijom. Ja tu naglašavam da je OVK podržavalo celo stanovništvo Kosova/Kosovë, kao i dijaspora u zapadnoj Evropi i u Sjedinjenim Državama i po čitavom svetu gdje god je bilo Albanaca. Pa kako je onda moguće da se organizacija te vrste nazove terorističkom, kada je takva organizacija imala podršku celog naroda a i međunarodnu podršku i zahvaljujući toj podršci, albansko stanovništvo, albanski narod na Kosovu/Kosovë sada živi bez tog nasilja koji je onda vršila srpska policija i vojska.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala, gospodine Krasniqi.

TUŽILAC WHITING: Molim da se dodeli dokazni broj, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Da, uvrštava se u spis.

sekretar: Ovo će biti dokazni predmet broj P41.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Uz pomoć poslužitelja želim da vam se predoči dokument koji ste nam dali u petak a to je saopštenje od 29. aprila 1998. godine a čini se da je objavljen u listu *Bujku* i zamolio bih vas da pogledate taj dokument? Da li je to saopštenje izdao Glavni štab?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. U stvari, to je politička izjava broj 2 Oslobođilačke vojske Kosova/Ushtria Çlirimtare e Kosovës.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam na tom objašnjenju. Hteo bih da vam skrenem pažnju na tačku broj 3 gdje stoji...

TUŽILAC WHITING: A to se takođe može naći na programu *sanction*.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tu stoji: "OVK osuđuje terorizam i druge oblike nasilja nad stanovništvom i onima koji su zatočeni. OVK priznaje i poštuje međunarodne zakone Ujedinjenih nacija i konvencije o ratu." Moje pitanje: da li je to tačno? Da li je OVK priznavala i poštivala konvencije o ratovanju i međunarodne dokumente Ujedinjenih nacija?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je stina. Da ako OVK nije poštovala sve te dokumente i norme, inače ne bi imala međunarodnu podršku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada bih vam želeo skrenuti pažnju na tačku broj šest koja glasi: "Mi smo u ratnom stanju i albanski faktor otkriva svoj stav prema stvarnoj situaciji i daje realnu procenu. Mi pozivamo oslobodilačke snage da se



pridruže OVK. Mi pozivamo Vladu Kosova/Kosovë da deblokira sredstva koja se odnose na nacionalno oslobođenje." U vezi s tim pasuspm pitam vas: da li ste vi zaista verovali da se nalazite u ratnom stanju?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mi jesmo bili u ratnom stanju čak i ranije. A tada je rat već bio počeo i to je bilo poznato svima i javnom mnjenju na Kosovu/Kosovë i u inostranstvu i međunarodnom javnom mnjenju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada bih želeo da vam skrenem pažnju na tačku broj 8 u kojoj se kaže: "Mi smo uputili apel albanskim medijima da objektivno prikažu realnosti u ratu. OVK ne treba javnu promociju i publicitet da bi dobila korist ali niti iskrivljavanje i poricanje njenog rata". Možete li nam ukratko reći šta to treba da znači?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Kosovo/Kosovë je bilo okupirano od strane Beograda i postojali su, u stvari, mediji i u Albaniji i na Kosovu/Kosovë i elektronski i štampani ali su se mediji bojali da odraze stvarnost na Kosovu zbog nasilja i zbog policijskog nadgledanja tih medija. Mi nismo imali nikakve druge medije, zbog toga smo apelovali na njih, kao i na sve druge ljude, znači apelovali smo na one koji vode medije, da informišu tačno o političkim i vojnim događanjima na Kosovu/Kosovë u to vreme i to je bilo legitimno pravo vojnih i političkih vođa OVK. Drugim rečima, mi smo apelovali na njih kako bi oni tačno informisali javnost o onome što se događa na Kosovu/Kosovë, o teroru i genocidu koji provodi beogradski režim na Kosovu/Kosovë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Jeste li takođe u toj rečenici ili tim rečenicama tražili tačno izveštavanje u albanskim medijima o OVK?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mi smo apelovali da oni informišu ne samo o OVK, već i o svim političkim i vojnim zbivanjima na Kosovu/Kosovë, zato što javno mnjenje u zemlji i inostranstvu nije bilo na adekvatan način informisano.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala.

TUŽILAC WHITING: Zamolio bih da se ovom dokumentu dodjeli broj.

SUDIJA PARKER: Da.

sekretar: Ovaj dokument će biti dokazni predmet broj P142.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I sada bih stavio pred vas poslednji dokument koji ste nam dali a koji nismo imali pre nego što ste nam ga vi dali a to je vaša izjava koja je objavljena u listu *Bujku* 28. jula 1998. godine. To su dve stranice. Moje je porvo pitanje je: da li je ovo tačan opis, odnosno tačan prikaz izjave koju ste vi dali toga dana? A da bi bilo sasvim jasno, izgleda da je to politička izjava broj 5 glavnog štaba.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je to poteklo od glavnog štaba?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. To je izdao glavni štab.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Želeo bih da vam skrenem pažnju na početak same deklaracije, gde se kaže: "Od sredine jula okupacione beogradske snage



preduzimaju jednu od svojih najvećih ofanziva posle Drugog svetskog rata u širem području Kosova/Kosovë sa ciljem da eliminišu OVK s političke scene i da od nje naprave umereni element i nametnu jednu defetističku soluciju i to albanskom narodu generalno a posebno Albancima na Kosovu/Kosovë." Da li se tu govori o srpskoj ofanzivi koja je počela u neko doba u julu 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada bih vam skrenuo pažnju na kraj dokumenta gde se kaže... to je na poslednjoj strani prevoda na engleski a pretpostavljam da je to druga strana i blizu kraja teksta na albanskom jeziku: "Mi apelujemo na Međunarodnu zajednicu da ozbiljno a ne deklarativno upozori Beograd da ne nanosi zlo civilnom stanovništvu i da podrži oslobođenje, koje je zaštićeno svim međunarodnim konvencijama o ratu i miru i da se osudi beogradski fašistički režim koji razume samo jezik sile." Moje jednino pitanje vezano za ovo što sam pročitao je sledeće: da li ste vi zaista verovali da je taj rat zaštićen svim međunarodnim konvencijama o ratu i miru?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Zamolio bih vas da ponovite pitanje. Nije mi jasno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa vi ste u deklaraciji naveli da je taj "pravedni oslobodilački rat zaštićen svim međunarodnim konvencijama o ratu i miru". Da li vidite da je to napisano u dokumentu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li možete da nam kažete šta se pod tim podrazumeva?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Većina ljudi Evrope i čitavog sveta prošli su kroz proces oslobodilačkih ratova. To nije ništa novo ili izuzetno za građane Kosova/Kosovë. U to vreme smo verovali, a i danas jos uvek verujemo da je nas rat bio pravedan, da smo ga vodili protiv režima kojem danas i ovaj Međunarodni sud sudi. To je režim koji je čak i vojno kažnjen bombardiranjem koje je trajalo 78 dana od Međunarodne zajednice, znači od 24. aprila do 10. juna 1999. godine i u tom je slučaju Međunarodna zajednica branila jedan narod od istrebljenja, branila jedan narod od režima koji je sprovodio genocid, Miloševićevog režima. I albanski narod je zahvalan svim zemljama članicama NATO-a koje su ubrzale proces oslobađanja građana Kosova/Kosovë i koje su stavile tačku na najnasilniji i najvarvarskiji režim posle onog Hitlerovog u Nemačkoj tokom Drugog svetskog rata.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala gospodine.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, molio bih da se ovom dokumentu dodeli broj.

SUDIJA PARKER: Da.

sekretar: Ovaj dokument nosi broj P143.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, kada smo prestali sa radom u petak, mi smo prolazili kroz neka javana saopštenja koja ste vi davali kao portparol OVK i ja bih vas sada zamolio da pređemo na dokument u tabulatoru broj 1



na engleskom 8580, a na albanskom to je tabulator broj 2 od 1603 do 1606 i imamo uvećani format za svedoka.

TUŽILAC WHITING: Za zapisnik, to je intervju koji je objavljen u listu *Koha ditore* sa gospodinom Krasniqijem 11. jula 1998. godine na stranicama osam i devet. A onda opet 12. jula na stranici četiri.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, da li ste vi zaista u to vreme dali intervju novinama *Koha ditore*?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A ovo što je objavljeno u ovom dokumentu, dakle intervju kako je objavljen, na albanskom to je dokument koji nosi oznaku ERN U008-1603 do U008-1606 i to je objavljeno u dva dana. Da li ste imali prilike da pročitate taj intervju onako kako je objavljen u novinama *Koha ditore* u ta dva dana?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja sam dao intervju i on je kasnije objavljen. Nije bilo nikakve potrebe da ga pročitam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste imali prilike da ga pročitate i da proverite da li je to što je naveo tamo tačno, da li je tačno ono što ste vi rekli za vreme tog inetervjua?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Sve što sam rekao u intervjuu koji je objavljen u novinama *Koha ditore* je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da najpre pogledate drugu stranicu na albanskom. To je dokument koji nosi oznaku ERN U008-1604. Tu se nalazi jedna vaša fotografija gde vi sedite i još dvojica ljudi koji stoje. Prvo nam recite ko su ta dvojica? A...

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To su Shukri Buja i Nazmi Brahrimi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada bih vas zamolio da pogledate u drugoj koloni, na prvoj stranici. Molim vas da se vratite na prvu stranicu, to je oznaka ERN U008-1603, na albanskom jeziku. Dakle u drugoj koloni na albanskom jeziku, skoro na dnu, u drugoj koloni. To je skoro pri kraju vašeg odgovora, a na engleskom jeziku to je na vrhu stranice 8.581. Tu se kaže: "OVK je oslobodilačka vojska i regularna vojna formacija. To nije organizacija ili grupa koja se bavi malim akcijama i naše operacije su velike i više liče na operacije redovne vojske." Da li to vidite gospodine Krasniqi? To je na dnu druge kolone na albanskom jeziku.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Moje pitanje je sledeće: da li je istina to što ste tamo rekli?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Još i na prošloj sednici ja sam rekao da je ovaj materijal deo materijala koji je korišćen u propagandne svrhe. To je bila namena tog materijala, da komunicira sa javnim mnjenjem i da se obraća javnom mnjenju. Preko ovog materijala mi smo nastojali da prenesemo našu ideju, mada smo ponekad malo uveličavali stvarnost, ali svrha je bila da se zadobije podrška građana Kosova/Kosovë, da se zadobije podrška celokupnog albanskog javnog mnjenja kao i međunarodnog javnog mnjenja. Prema tome, kao što sam rekao, ovaj materijal je imao za cilj da prezentira nivo organizacije OVK na višem nivou, što nije bilo u



stvarnosti. I zbog toga sam i ranije rekao a sada ću to da ponovim, da je ovaj materijal imao za cilj da se prikaže viši nivo organizacije OVK, kako bi se sami članovi OVK podstakli da veruju u pobjedu a isto tako da izazove poverenje građana Kosova/Kosovë kojima je bilo dosta pljačke. Oni više nisu mogli da podnose stvarnost. Prema tome, cenjene sudije, molim vas da i ovaj intervju, kao o mnoge druge izjave koje je izdala OVK, odnosno njen glavni štab, vidite u tom svetlu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam na odgovoru. Dakle, da li je ovo što ovde stoji – a to je da su akcije OVK više ličile na operacije redovne vojske – sada kažete da to nije bilo tačno i da je to samo bila propaganda?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U stvari, ovo što je tu prikazano nije bila volja OVK, odnosno glavnog štaba, jer do marta i aprila 1998. godine OVK je bila gerilska vojska a onda se pretvorila u jednu širu formaciju, jer su srpska vojska i policija počele da se svete civilnom stanovništvu, pa je prema tome OVK bila primorana da odustane od gerilskog ratovanja i da zauzme šire položaje kako bi zaštitila civilno stanovništvo. Ako to posmatrate iz tog ugla, ako pogledate akcije koje je OVK vršila na terenu i njene sukobe sa srpskom vojskom i policijom, one su više podsećale na rat koji vodi redovna armija. A u ono vreme OVK je faktički bila vojska dobrovoljaca. Da bi jedna vojska mogla da se pretvori iz gerilske u redovnu vojsku i da bi zadovoljila sve one standarde koje zahteva redovna vojska, to je jednostavno bilo nemoguće u to vreme, jer se OVK razvijali horizontalno. I u vojsci je bilo nekoliko kategorija ljudi, ljudi kao što sam već ranije rekao, ali ću sada da ponovim, znači ljudi koji su bili obučeni ili spremni da se bore protiv srpske vojske i policije. A posle marta i aprila ljudi su pristupali OVK kako bi pokazali svoju solidarnost u borbi protiv neprijatelja. I u to vreme počinju da se naoružavaju i seljani, čak i lovačkim puškama i da postavljaju straže u svojim selima a glavni štab OVK je počeo da vodi razgovore sa svim tim grupama i formacijama koje su dobrovoljno, a ponekad iz straha, pristupale OVK. Tako da je glavni štab, koji je imao ograničen broj ljudi, nastojao da organizuje ovu veliku masu ljudi, koji su bili voljni da se bore protiv srpske vojske i policije i da vode taj rat kako bi srpska vojska i policija prestale da vode rat protiv civilnog stanovništva. Ovo je bila vrlo opasna situacija za glavni štab i bilo je vrlo teško usmeravati postupke i borbu tog naoružanog naroda u pravom smeru, kako ne bi bilo uzalud. To nije bio lak zadatak. I to ću da uporedim sa situacijom koja je sada na Kosovu/Kosovë. Mi sada imamo Zaštitne snage na Kosovu/Kosovë. Šest godina Kosovo/Kosovë živi u drugačijim okolnostima. I molim vas da vam dam još jedno pojašnjenje. Za šest godina, uprkos nastojanjima Međunarodne zajednice i uprkos investicijama raznih donatora, i obuke koju vrše Zaštitne snage Kosova/Kosovë, sve to još uvek nije dovoljno, da bi se mi mogli smatrati redovnom vojskom onako kako to zahtevaju standardi Međunarodne zajednice i Evropske unije. I zbog toga mislim da vi časni Sude treba da uzmete u obzir napore koji se čine da se OVK pretvori vojsku, onakvu kakva postoji u drugim razvijenim zemljama i to na vrlo specifičan način, jer u krajnjoj liniji, u vreme o kome govorimo, OVK je bila najredovnija i najdisciplinovanija snaga, koja je imala potrebnu hijerarhiju. Međutim, bilo je nemoguće u ratnim okolnostima, u situaciji kada su srpska vojska i policija imala preko 50.000 svojih ljudi na Kosovu/Kosovë, uraditi više.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam. Upravo iza ove treće kolone, u verziji na albanskom jeziku, hteo bih da vam skrenem pažnju na jednu rečenicu. To je otprilike negde na četvrtini ove stranice 8.581 na engleskom jeziku. Tu stoji:



"Generalštab OVK izjasnio se pre izbora na Kosovu/Kosovë i zauzeo je čvrst stav da izbori ne treba da se održe u vreme rata zato što je deo Kosova u plamenu". Ja imam vrlo konkretno pitanje za vas. O kojim izborima se ovde govori? Kada su to održani izbori za koje je OVK rekla da ne treba da budu održani?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To su bili izbori koji su održani na Kosovu/Kosovë u martu, posle masakra koji je počinjen u Likošanu/Likoshan i Ćitrezu/Çirez, 28. februara i 1. marta i posle rata koji je vođen u Prekazu/Prekazi, 5. i 6. i 8. marta 1998. godine. Prema tome, to je otprilike sedam ili osam dana nakon masakara koji su izvršile srpska policija i vojska i dakle, tada sedam, osam dana posle toga su održani slobodni izbori na Kosovu/Kosovë a koji, u stavri, nisu uopšte bili slobodni. Međutim, čak ni ti izbori nisu održani na čitavoj teritoriji Kosova/Kosovë, jer u to vreme Srbija je imala jedan gvozdeni obruč oko Kosova/Kosovë. Prema tome, ti izbori nisu bili održani, odnosno oni nisu mogli da razreše kosovsko pitanje. Oni su bili održani zato da bi legitimisali beogradski teroristički režim. A OVK je, naravno, bila uverena da iz tih izbora neće ništa novo proizići, da neće biti formiran nikakav parlament i prema tome, da ni jedna institucija neće biti izgrađena kao rezultat izbora, što je u stvarnosti i bilo tako. Prema tome, mi smo apelovali na stanovništvo da ne budu prevareni i da ne učestvuju u takvim izborima, koji ne mogu da se održavaju pod srpskom čizmom i pod srpskim okupatorima koji su ubijali nevini narod. I apelovali smo na narod da iz tako održanih izbora faktički ništa dobro ne može da proistekne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala.

ADVOKAT GAY-SMITH: Oprostite. Izvinjavam se gospodine Whiting, upravo mi je skrenuta pažnja da je možda u vezi sa odgovorom sa prethodne stranice, konkretno stranice 14, red 12. možda došlo do jednog problema. Možda u prevodu. Koliko sam ja shvatio, gospodin Krasniqi je rekao da bi on voleo da je OVK bila disciplinovana vojska. Molim vas da pogledamo taj deo transkripta i da proverimo ovaj konkretni deo.

SUDIJA PARKER: Hvala.

prevodilac: Da, ovo je bila greška prevodioca. Advokat je u pravu. Svedok je zaista rekao "Želeo sam da je ta vojska bila takva."

ADVOKAT GAY-SMITH: Zahvaljujem prevodiocu na ovoj korekciji.

TUŽILAC WHITING: I ja zahvaljujem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, samo bih hteo da vam skrenem pažnju na sledeću stvar. U ovom članku rečeno je više stvari o gospodinu Rugovi i ja ću samo da vam ukažem na ta mesta. Mislim da smo slične izjave već čuli i videli u drugim dokumentima. Naravno, samo ću brzo proći kroz to. Na stranici 8.582 engleske verzije a to je na dnu pete kolone na albanskom jeziku, kaže se: "Jedna stvar tu mora biti jasna. Mi ga zovemo predsednikom, mada iz mnogo razloga ne zaslužuje da ga tako zovemo." Mislim da se iz pitanja vidi da govorite o predsedniku Rugovi. A zatim u sledećoj koloni, na engleskom to je otprilike dve trećine stranice, kaže se: "Mi smatramo da je Ibrahim Rugova počinio niz političkih grešaka koje su pravile veliku štetu nacionalnom pitanju, počevši od sporazuma o školovanju od koga nije bilo ništa." A zatim posle toga kažete: "On je glavni faktor podela." A zatim ako



se pogleda na sledećoj stranici 8.583 engleske verzije a na albanskom jeziku to je na sledećoj stranici 1.604, to je druga stranica članka, Gospodine Krasniqi, ako možete da pogledate, na dnu prvog stupca na albanskom kaže: "Rugova je pacifista i za njega se često kaže da veruje u gandijevski put. On nije pacifista već je najobičnija krpa. On neće dopustiti da mi pružamo otpor, već samo da budemo poslušnici i da dozvoljavamo da nas gaze. Izgubili smo ponos i kao osobe, i kao porodice i kao narod. Polovina nacije se tako oseca. Filozofija OVK je da tom narodu povрати njihovo nacionalno dostojanstvo i ljudsko dostojanstvo i da na varvarsko nasilje neprijatelja odgovori oslobodilačkom borbom." A zatim na dnu 8.583, na albanskom to je četvrti stubac na stranici 1.604, stoji: "OVK je očekivala da će miroljubiva politika Rugove, uz pomoć Međunarodne zajednice dovesti do spostvenih rezultata. Mi čekamo već 17 godina i za to vreme albanski narod je pružao mirni otpor, međutim ni Beograd ni Međunarodna zajednica nisu slušale taj glas Albanaca. Naš narod je sada uzeo oružje da se bori." Mi smo već čuli od vas dosta o gospodinu Rugovi. Moje jedino pitanje je sledeće: da li su ove izjave koje sam sada pročitao i na koje sam vam ukazao, tačno odražavaju vaše viđenje ili shvatanje politike gospodina Rugove u to vreme?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Časni Sude, sve što je pročitano ovde, mislim da je imalo za cilj, da prikaže nerealnu situaciju koja je vladala u to vreme na Kosovu/Kosovë. Velika je istina da je i sada i onda Ibrahim Rugova bio politički suparnik i ja se nikada nisam pomirio sa politikom slugeranstva beogradskom režimu koja je vođena u to vreme. Hteo bih da objasnim ovom časnom Pretresnom veću da je OVK bila formirana ne zato da se bori protiv politike Ibrahima Rugove, mi jesmo politički protivnici ali sedimo u istom Parlamentu koji je formiran od ruvođećih stranaka i opozicije. I mi nemamo nameru da uklanjamo Ibrahima Rugovu silom iz politike. OVK je vodila rat protiv tradicionalne politike beogradskih okupatora na Kosovu. Mi nismo smatrali da su Srbi na Kosovu prepreka za Kosovo. Za OVK, svi građani i sve nasilne aparature koje je Beograd postavio na Kosovu/Kosovë... Time hoću da kažem da OVK ni u jednom trenutku se nije naoružavala zato da bi preuzela fiktivnu vlast, odnosno preoteo fiktivnu vlast iz ruku Rugove, jer nikakva druga vlast nije ni postojala nikada na Kosovu/Kosovë. Prema tome, tendencija da se karakter OVK, odnosno oslobodilačke borbe na Kosovu/Kosovë prikaže kao borba među Albancima, mislim da je nepravedno. Mislim da nijedan građanin Kosova/Kosovë to ne može da prihvati niti da se pomiri s tim. Ja sam i na poslednjoj sednici rekao da tužilac previše daje važnosti neprijatelju. Mi se nismo borili protiv te kategorije, iako iz poznatih razloga mnogo ljudi radilo u srpskim sudovima, u srpskom tužilaštvu i u srpskoj administraciji. Pa čak su radili sve do juna 1999. godine. Međutim, mi nikada nismo imali posla sa takvim građanima, jer većina njih ...ima mnogih tužilaca na Kosovu/Kosovë i sudova koji su to dvostruko optužili. Tuzili su me. Možete da ih vidite danas... oni i danas rade na kosovskim sudovima, zato što su oni sada građani Kosova/Kosovë. Oni sada rade pod novim okolnostima. Dakle, sa tom novom kategorijom ljudi koji su bili u službi te politike, mi sa njima nemamo nikakva posla. Mi se njima nismo bavili ni tokom rata. Tokom čitavog perioda oslobodilačkog rata na Kosovu/Kosovë, mi smo se borili protiv nasilničkog aparata Miloševićevog režima i protiv svih onih koji su služili tom režimu u tajnoj policiji i koji su nanaeli zlo stanovništvu i za koje narod dobro zna šta su im uradili i šta su uradili Kosovu/Kosovë i njenim građanima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam. Sada bih hteo da pogledamo ovaj drugi dan intervjua koja se nalazi pred vama i to na poslednjoj stranici. To bi trebalo



da je pri vrhu stranice, gde treba da piše 1.606. A u verziji na engleskom drugi dan je na stranici 8.586 pa sve do 8.589. Ja bih sada hteo da pogledamo stranicu 8.589. Gospodine Krasniqi, hteo bih da vas nešto pitam o jednom pitanju i odgovoru koji se pojavljuje ... To nije poslednje pitanje i odgovor, već pretposlednje na toj poslednjoj stranici. Ja ću sada to da pročitam. Pitanje koje su vam postavili iz novine je sledeće: "Međunarodna zajednica je kritikovala kršenje ljudskih prava prema građanima srpske i crnogorske nacionalnosti. Šta vi kažete o tome?" A vi odgovarate: "Meni se čini da je potpuno besmisleno da se stavlja znak jednakosti između OVK i srpskih okupatora koji su notorni u celom svetu. Po tom pitanju meni se čini da Međunarodna zajednica ne poštuje svoje spostvene konvencije, počev od Povelje Ujedinjenih nacija i tako dalje, jer OVK nikad nije imala posao sa civilima, osim ako su oni radili za vojsku ili policiju i naneli teško zlo narodu i albanskoj nacionalnoj stvari. Bilo je slučajeva gde je bilo kidnapovanja ali u ovom slučaju oni su bili predati međunarodnim organizacijama, naravno, u slučaju da su bili nevini. Kao prvo, sve srpske snage, bilo da se radi o policiji, vojsci ili naoružanim civilima, predstavljaju naše neprijatelje. Od samog početka mi smo imali naša unutrašnja pravila za operacije i ona su bila jasno izložena u OVK. OVK priznaje Ženevske konvencije i konvencije koje upravljaju ratovanjem, čak i ako mi nismo imali prilike da potpišemo, mislim te konvencije, što bismo mi učinili. Mi nismo išli na kidnapovanja. Čak i ako su neki ljudi patili, više se radilo o albanskim kolaboracionistima, nego o srpskim civilima. Mi nemamo posla sa civilima i mi vraćamo one koji su bili ratni zarobljenici. Pre nekoliko dana mi smo predali dvojicu Srba koji su iz Hrvatske, Međunarodnom crvenom krstu. One koje smo kidnapovali su ili na spisku ili je pak bilo objavljeno da su oni bili ubijeni ali mi se ne ponašamo na podao način kako to čine u Srbiji." Prvo da vas pitam nešto što ste rekli u svom odgovoru o "unutrašnjim pravilima za operacije" u kojima "OVK očigledno priznaje Ženevske konvencije i konvencije koje upravljaju načinom ratovanja". Da li su ta pravila bila napisana u to vreme? Da li su to bila pisana pravila o kojima ovde govorite?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Međunarodni crveni krst je poslao neka konkretna dokumenta koja bi OVK trebalo da poštuje, dakle te konvencije. To je bio dokument koji smo mi u to vreme prosleđivali i zbog toga kažemo da OVK nije imala veze sa civilima. Civili koje je OVK uhvatila, predati su Međunarodnom crvenom krstu a predstavnici Međunarodnog crvenog krsta koji su bili na Kosovu/Kosovë u to vreme, mogli bi o tome da vam kažu bolje od mene.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li su dokumenta koje je OVK dobila od Međunarodnog crvenog krsta bili pretočeni u dokumente OVK i zatim su bili prosleđivana svuda dalje ili ste jednostavno prosleđivali dokumente koje ste dobijali od Međunarodnog crvenog krsta?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mi smo prosleđivali dokumente svuda i poštovali smo ih, pridržavali smo ih se. Mislim da svi međunarodni mehanizmi koji su bili prisutni na Kosovu/Kosovë u to vreme, bilo da je reč o humanitarnim organizacijama poput Crvenog krsta ili o političkim i diplomatskim aktivnostima koje su bile prisutne na Kosovu u to vreme, oni...mi smo imali stalne kontakte sa predstavnicima Međunarodne zajednice, jer smo poštovali međunarodne dokumente koji su se odnosili na građane. Nas je podržavala Međunarodna zajednica, jer kao OVK, kao naoružana grupacija, mi smo mogli da organizujemo napade na srpsko stanovništvo i sela u mnogim delovima Kosova/Kosovë ali tokom celog rata to se nije nijednom dogodilo.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kome ste prosledili te dokumente? Ko je primao te dokumente?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Međunarodni crveni krst je distribuirao ove dokumente po provinciji. Nismo uvek uspevali da imamo redovne kontakte sa svim naoružanim jedinicama, jer je srpska policija i vojska i te kako bila prisutna, i to je bio razlog da mi to nismo mogli da činimo. A područja pod kontrolom OVK su bila ograničena i u to vreme ih nije bilo puno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je postojao neki mehanizam na osnovu koga su vojnici OVK mogli da budu upoznati, bilo sa samim dokumentima, bilo sa onime što je bilo rečeno u tim dokumentima?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Možda je teško Pretresnom veću da sebi predoči kako je OVK u to vreme bila organizovana i koliko je bila rasprostranjena upravo zbog toga što su srpska policija i vojska takoreći svakodnevno napadale i u datim okolnostima nama nije bilo moguće da prosledimo te dokumente svakom vojniku pojedinačno. Iz tog razloga ljudi su bili upoznati s tim kroz izjave, saopštenja, dopise. I kao što sam rekao, nismo imali mogućnost da to dostavljamo u pismenom obliku, jer su to bila vremena kada nismo imali nijedan jedini računar na raspolaganju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na kraju paragrafa koji sam vam pročitao stoji: "Pre nekoliko dana smo dva Srbina poreklom iz Hrvatske predali Međunarodnom crvenom krstu." Da li znate na koga se to misli tu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja sam imao informacije... ne znam ko su oni bili ali ja sam imao informaciju da su dvojica Srba koji su bili zatočeni, koji su bili poreklom iz Hrvatske, bili predati Međunarodnom crvenom krstu. Nisam mogao da budem na svakom mestu kada su ljudi koji su bili zatočeni pušteni.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate ko vam je dostavio tu informaciju?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne, ne mogu da se setim toga.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate... da ste čuli nešto da su Ivan i Vojko Bakrač bili predati Međunarodnom crvenom krstu 6. jula 1998. godine, četiri dana pre ovog intervjua? Da li se sećate da ste čuli nešto o tome?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Kao što sam vam rekao, sećam se da su bili predati ali imena koja ste sada naveli poznata su jedino kao svedoci Tužilaštva ovde.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vi se ne sećate tih imena iz tog vremena?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da pogledamo sada tabulator sedam u registratoru.

TUŽILAC WHITING: Molim sudskog poslužitelja da pomogne svedoku. Za zapisnik, ovo je članak od 2. septembra 1998. godine. Naslovljen je, barem u verziji na engleskom "Demaqi govori o poziciji Oslobođilačke vojske Kosova/ Ushtria Çlirimtare e Kosovës ". U verziji na engleskom je ovaj članak na dve stranice a u verziji na albanskom to je dokument koji nosi oznaku ERN U008-6947.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I gospodine Krasniqi želeo bih da vam skrenem pažnju na tekst Bartha Rugove, na vrhu stranice. Mislim da sada imate bolju verziju i



da lakše čitate. Gospodine Krasniqi, možete li da nam kažete u to vreme, septembra 1998. godine, ko je bio Adem Demaqi,?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Adem Demaqi je bio politički predstavnik OVK u Prištini/Prishtinë. Njegova dužnost je bila da ujedini vođe političkih organa koji su bili aktivni u Prištini/Prishtinë kako bi se stvorila Narodna skupština koja bi preuzela odgovornost da kao institucija upravlja ratom i političkim procesom koji je postojao u to vreme na Kosovu/Kosovë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Želeo bih sada da vam skrenem pažnju, ako se ne varam, na peti paragraf, barem u veziji na engleskom jeziku. Tu stoji: "Politički predstavnik OVK", dakle misli se na Adema Demaqija "takođe je govorio o svom sastanku sa Vrhovnim štabom OVK i s njihovim portparolom Jakupom Krasniqijem." Zatim se citiraju njegove reči: "Ja sam sa njime razgovarao o spisku ljudi koji se smatraju nestalima a koji je načinio Međunarodni crveni krst a zna se da je Vrhovni štab protiv takvog tipa akcija. Oni (OVK) su obećali da će dostaviti taj spisak u svrhu istraga koje će voditi lokalni štabovi, jer su očajni ljudi izgubili sva osećanja i postupali protivno osnovnim načelima". Ovde je kraj citata i nastavlja se tekst: "Demaçi je dodao da nije odbacio mogućnost da se nešto takvo zaista i odigralo."

Gospodine Krasniqi, da li se sećate da se to zaista i desilo, da je gospodin Demaçi imalo sastanak sa vama i da vam je dostavio spisak Međunarodnog crvenog krsta?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Možda bi bilo bolje da to pitate Demaqija ali koliko se sećam naravno da sam tokom rata imao kontakte sa Demaqijem jer je on bio politički predstavnik OVK u Prištini/Prishtinë na dužnosti koju sam malpre spomenuo. On jeste doneo spisak u glavni štab i mi smo taj spisak dostavili u zone gde je bila Oslobođilačka vojska Kosova. Ali na tom spisku nije pisalo ni mesto ni vreme odakle i gde su ti ljudi odvedeni. S obzirom da smo imali otežane komunikacije s nekim delovima OVK, mi nismo mogli da utvrdimo da li su te ljude zarobile organizovane jedinice OVK. I naravno, ja sam mu rekao da ta imena ne postoje i OVK nema nikakvih saznanja o tim ljudima. Želeo bih sada ovde da vam pojasnim i objasnim jednu stvar. Ja sam uveren da je beogradski režim u redove bio infiltrirao nenaoružane ljude i moguće je da su ti ljudi bili ubijeni tokom borbi između OVK i srpskih naoružanih snaga. I kako bi srpski, Miloševićev, režim opravdao svoje žrtve pred njihovim porodicama, režim je za te ljude govorio da su oni nestala ili ubijena lica. I to je bio moral koji je sledio ovaj režim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada kažete da je taj spisak bio dostavljen u zonama pod Oslobođilačkom vojskom Kosova/Ushtria Çlirimtare e Kosovës, molim vas da li možete da nam kažete šta ste to konkretno učinili da bi taj spisak bio dostavljen? Da li ste to dostavljali komandantima zona, komandantima brigada, bataljona? Kako je to izgledalo?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Liste su distribuirane posredstvom kurira koji su postojali u redovima OVK, određene osobe koje su nosile poštu. Nije postojao bilo kakav drugi način da se to uradi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To mi je jasno ali po vašim saznanjima, ko je primao taj spisak? Drugim rečima, kome je taj spisak bio upućen? Rekli ste da je bio dostavljen u zone...

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Spiskovi su bili upućivani zonama a onda su u zonama te spiskove dostavljali svojim jedinicama.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li onda vi kažete da vi niste dobijali nikakvu povratnu informaciju iz zona o ljudima koji su bili navedeni na tom spisku? Da li je to ono što vi kažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je ono što sam izjavio, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Razumem.

TUŽILAC WHITING: Molim da se ovom dokumentu da dokazni broj predmeta.

SUDIJA PARKER: Usvaja se u spis.

sekretar: To će biti dokazni predmet broj P144.

TUŽILAC WHITING: Molim da sada pogledamo tabulator broj osam u regulatoru. Ovo je intervju sa Jakupom Krasniqijem objavljen u listu *Koha ditore* 2. septembra 1998. godine, stranica broj tri. Prevod na engleski obezbedio je FBIS i ukupno ima četiri stranice a verzija na albanskom nosi oznaku ERN U008-6946.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, da li imate ovaj intervju pred sobom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Dao sam taj intervju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste dali ovaj intervju listu *Koha ditore*?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, jesam. Dao sam taj intervju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Želeo bih da vam skrenem pažnju na paragraf koji je engleski prevod i to je na trećoj stranici a u albanskoj verziji to je... to nije poslednji odgovor gospodine Krasniqi koji ste dali, već preposlednji odgovor. Sada ću da vam ga pročitam, i da vidim da li ćete da ga pronađete. "Mi ne znamo ništa o zarobljavanju ili", to je ono što vi kažete. "Mi ne znamo ništa o zarobljavanju ili kidnapovanju srpskih novinara ili građana. OVK nije uzela oružje u ruke da bi se borila protiv srpskih novinara i građana, već da se bori protiv srpskih vojnika i terorista koji su spalili Kosovo/Kosovë. Nakon čitavog terora i uništavanja do koga je došlo na Kosovu/Kosovë, postalo je nemoguće da se obuzdaju osećanja mržnje i osvete koju neprijatelj širi među ljudima, uprkos insistiranju da albanska borba ne sme da liči varvarstvu koje neprijatelj širi." Da li vidite taj odgovor u intervjuu gospodine Krasniqi? Da li ste pronašli ovaj paragraf?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ovo što ste upravo pročitli mislim da se i te kako razlikuje od onoga što je na albanskom pa ću vam pročitati to što je na albanskom: "Mi ne znamo bilo šta o zarobljavanju ili kidnapovanju srpskih novinara ili građana. OVK nije uzela oružje u ruke kako bi se borila protiv srpskih novinara i građana, već da se bori protiv srpskih vojnika i terorista koji su spalili Kosovo. Nakon čitavog terora i razaranja do kog je došlo na Kosovu/Kosovë, nemoguće je imati pod kontrolom osećanja mržnje koju je neprijatelj izazvao, uprkos našem insistiranju, da naša borba ne sme da liči varvarstvu koje širi neprijatelj."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam. Moje jedino pitanje je sledeće: šta ste mislili kad ste rekli "postalo je nemoguće da se obuzdaju osećanja mržnje i osvete koju neprijatelj širi među ljudima"?



SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Govorim o vremenu kada slobodno možemo da kažemo da se ofanziva koju su vodile srpska policija i vojska bližila kraju. Srpske snage su bile preduzele ofanzivu na čitavoj teritoriji Kosova i to konkretno u opštinama Drenica/Dreničë, Paštrik/Pashtrik i u najvećem delu zone Dugađin/Dukagjin. Celo Kosovo/Kosovë je bilo u plamenu i mi smo branili civilno stanovništvo koje je bilo stalna meta Srpske policije i vojske. Kao što sam već ranije rekao, tokom te ofanzive sela su bila spaljena i preko 450 naselja, albanskih naselja je spaljeno i uništeno. I uprkos svom tom teroru i razaranjima kao i spaljivanju koje su sprovele srpske snage, meni je čast da kažem da se OVK nikada nije svetila srpskim civilima i nema ničega što bi moglo da ospori ovu činjenicu. To je ono što sam hteo da izjavim. Možda neki ljudi koji nisu bili pripadnici OVK nisu imali kontrolu nad sopstvenim osećanjima a mi nismo imali nikakvih saznanja o tome šta su oni učinili, nismo o tome znali ništa ni onda a ni danas.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li vi onda kažete da tokom rata ni jedan jedini pripadnik OVK nije počinio bilo kakav zločin?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Želeo bih da kažem da po saznanjima političkog i vojnog rukovodstva OVK to se nije desilo i ja vam ovo kažem sa potpunom odgovornošću.

TUŽILAC VAJTING: Časni Sude, molim da se ovaj dokument usvoji u spis i molim broj dokaznog predmeta?

SUDIJA PARKER: U redu.

sekretar: To će biti dokazni predmet broj P145.

TUŽILAC VAJTING: Časni Sude, da li je ovo dobar momenat za pauzu.

SUDIJA PARKER: Da. Nastavićemo sa radom u 16.00 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, izvolite.

TUŽILAC WHITING: Hvala časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, želeo bih da vam postavim još nekoliko pitanja u vezi sa još jednim člankom koji se nalazi u tabulatoru devet. To je takođe iz novine *Koha ditore*.

TUŽILAC WHITING: Molim sudskog poslužitelja da mi pomogne. Verovatno je svedok to već pronašao. Reč je o članku iz časopisa *Koha ditore* od 4. novembra 1998. godine, stranica broj sedam. Verzija na albanskom nosi oznaku ERN U008-6943.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, dostavićemo vam i veću kopiju koja se lakše čita. U verziji na albanskom jeziku to je na sredini stranice, sa



leve strane. Da li to vidite? Reč je o izjavi Uprave vojne policije. Mislim da je to broj četiri. Ovo je kraća izjava. Sada ću da vam je pročitam.

prevodioci: Izvinjavamo se. Prevodioci imaju vrlo malu kopiju i ne mogu da čitaju na albanskom. Hvala.

TUŽILAC WHITING: Imamo još jednu veću kopiju koja se lakše čita i molim sudskog poslužitelja da se dostavi prevodiocima.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tu stoji: "Izjava Uprave vojne policije Oslobođilačke vojske Kosova u Prištini/Prishtinë od 1. novembra: 30. oktobra: Vojna policija operativne zone Paštrika/Pashtrik uhapsila je Jakupa Kastratija iz sela Čučak/Çučak blizu Mališeva/Malishevë, predsednika ogranka DSK, Demokratskog saveza Kosova iz Mališeva/Malishevë i Cen Deskua iz sela Sićevo/Siqevë, Mališevo/Malishevë, zamenika predsedavajućeg ogranka DLK. Uprava obaveštajne službe OVK raspolaže podacima o njihovim aktivnostima protiv oslobodilačkog pokreta OVK. Ove osobe su širile propagandu da se preda oružje, u dosluhu sa kolaboracionistima Selmanom Bytycijem iz Banje/Banjë i Ramizom Hoxhom iz Belanice/ Belanicë (oboje su pogubljeni od strane OVK) i bila u stalnoj saradnji sa članom Predsedništva DSK, Agimom Krasniqijem, koji je poznat obaveštajnoj službi OVK kao agent za tajne operacije protiv OVK i koji je pokretač blaže politike koja se zalaže za autonomiju Kosova/Kosovë. Istražni odsek Uprave vojne policije OVK sprovodi istragu o uhapšenim muškarcima Jakupu Kastratiju i Cenu Deskuu u Zatvoru *Remand*, br. 3." Ovo zapravo ne izgleda da je saopštenje Glavnog štaba ili vas, ali da li je vama, kao portparolu, bilo poznato da je Uprava vojne policije OVK dala ovu izjavu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne, nije mi to poznato.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi u to vreme niste videli ovu izjavu, dakle u vreme kada je ona data?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne, nisam video to u vreme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste u to vreme dobili bilo kakve informacije o hapšenju Jakupa Kastratija i Cen Deskua?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Želeo bih nešto da pojasnim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da mi prvo odgovorite na pitanje a onda ću svakao saslušati vaše pojašnjenje. Ali molim da mi odgovorite na pitanje: da li ste u to vreme čuli bilo šta o hapšenju Jakupa Kastratija i Cen Deskua?

TUŽILAC WHITING: Jedan od mikrofona je ugašen, molim da se upali mikrofon pred svedokom.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja više znam o njihovom puštanju na slobodu a manje o njihovom hapšenju.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim da nam to objasnite?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ovde se spominje specijalni rat. Istina je da se u to vreme vodio specijalni rat od strane određenih pojedinaca i to ne samo onih ljudi koji su bili naoružani, koji su se priključili vojsci, već je bilo i civila, jer čak i u OVK bilo je bivših oficira Jugoslovenske vojske koji su predstavljali deo tajnih službi Jugoslovenske vojske. Bilo je ljudi koji su bili kažnjeni ili optuženi za krivična dela. Želeo bih da kažem da su posle letnje ofanzive ti ljudi predali neprijatelju 5.000 ili 6.000 komada oružja. Dobro je poznat, na primer, onaj slučaj kada je oružje predato u području Dugađini/ Dukagjin a to je učinio a to je učinio Tahir Zemaj. Ovo predavanje oružja se nastavilo u manjim razmerama u opštini Istok/Istog i u opštini Suva Reka/Suharekë. Bilo je ljudi koji su tražili isto tako da se u Mališevu/Malishevë izvrši predaja oružja. To su radili Jakup Kastrati i Cen Desku. Na početku se sumnjalo da su oni zatražili od nekoliko vojnika da predaju svoje oružje i govorili su im kako taj rat nema izgleda. Naravno, vojnici OVK su uhapsili te ljude, držali su ih u zatvoru ne znam koliko dugo ali znam da su od 25. do 27. novembra bili u zatvoru i da su tada na zahtev diplomatskih predstavnika na Kosovu/Kosovë, sa kojima smo mi komunicirali a konkretnije, sa američkim ambasadorom u Skoplju, Kristopher Hillom i ambasadorom Evropske unije, ta dvojica, zajedno sa dvojicom srpskih novinara, koji su bili zarobljeni na području između Goleša/Golesh i Fuštrika/Fushticë u opštini Drenovac/Dranovc, dakle ta četvorica ljudi su bili predati međunarodnim predstavnicima u prisustvu Međunarodnog crvenog krsta. Ali to je moglo biti 25. ili 27. novembra 1998. godine. Nisam sasvim siguran u datum ali mislim da bi to trebalo da bude tih dana.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, ko je u OVK bio uključen bilo u hapšenje ili oslobađanje tih ljudi, ukoliko znate?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Na osnovu onoga što ja znam... U stvari, rekao sam sve što ja znam o tome i ne mogu da dodam ništa tome.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ovaj se članak takođe poziva na ubistvo Selmana Bytyçija iz Banje/Banjë i Ramiza Xoxha iz Belanice/Belanicë. Da li ste vi išta čuli o tome u to vreme? Da li ste vi bili o tome obavešteni kao portparol OVK i član glavnog štaba?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mislim da je ovde ova reč "pogubljenje" bila upotrebljena u drugom smislu. Oni su morali biti ubijeni, prema informaciji koju sam ja dobio, jer oni su davali informacije srpskim snagama u Mališevu/Malishevë.

TUŽILAC VAJTING: Časni Sude, molio bih da se ovom dokumentu dodeli dokazni broj.

SUDIJA PARKER: Molim da se dodeli broj.

sekretar: To je dokazni predmet broj P146.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U svom poslednjem odgovoru, u jednom od poslednjih odgovora, spomenuli ste Tahira Zemaja. Da li vam je poznato gde je delovao Tahir Zemaj?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Tahir Zemaj je delovao u operativnoj zoni Dugađini/Dukagjin. To je operaciona zona broj tri.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tokom maja, juna i jula meseca 1998. godine da li znate ko je bio komandant zone Drenica/Dreniče?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mislite li možda na zonu Dukadžini/Dukagjin?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ne, ja menjam temu. Mislim sada na zonu Drenica/Dreniče? Ko je bio komandant zone Drenica/Dreniče?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Sulejman Selimi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ponovo ću promeniti temu i vratiti se na vaše prvo javno saopštenje kao portparola OVK. Zamoliću gospodina Younisa da nam pomogne da vam pokazemo insert iz jednog video snimka koji je uvršten u spis u ovom predmetu a njegov broj je P034 a broj tog inserta je pet. Samo bih vas zamolio gospodine Krasniqi da pogledate na ekranu kompjutera.

(video snimak)

prevodioci: U to vreme je kuća porodice Shala bila štab OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li vidite fotografiju ispred sebe?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Iako je to loša slika, vidim da je to fotografija na kojoj sam ja i dvojice mojih kolega, saboraca.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A datum na slici je 14. juni 1998. godine a to je prema vašem ranijem iskazu datum kada ste vi dali svoju prvu izjavu kao portparol OVK. Da li je to tačno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I da li je to vaša fotografija kada dajete tu izjavu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING: Zamolio bih poslužitelja da proverí da li je pritisnuto dugme za dokazne predmete na kompjuteru, jer će onda slika biti jasnija pošto je svedok rekao da nije dovoljno jasna. U redu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, možete li da nam kažete ko su ljudi koji stoje s vaše leve i desne strane?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Jedan od njih je Fatmir Limaj a drugi je Ferhat Shala.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je Fatmir Limaj desno od vas na fotografiji?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, koliko vidim, on je s moje desne strane. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da bi bilo jasno, znači kada gledate fotografiju na ekranu on je s desne strane. Da li je to tačno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: On je meni s desna na slici.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: Malo je nejasno. Možda je problem u prevodu. Ko stoji najbliže zastavi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ferhat Shala.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala. Možete li sada da mi kažete gde je to snimljeno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je snimljeno u Klečki/Klečkë.

TUŽILAC WHITING: Da bi bilo jasno za zapisnik, ovo je fotografija, kao što sam rekao, iz dokaznog predmeta P034 a vreme koje tamo stoji je 16:55:1. Odnosno 16. minut i 55. sekund. Mislim da možemo da sklonimo to sa ekrana... U to vreme...

TUŽILAC WHITING: Možete to da sklonite s ekrana.

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gde se u to vreme, 14. juna 1998. godine, nalazio glavni štab?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja sam to objasnio na ranijoj sesiji ali ću da ponovim. U to vreme glavni štab u stvari nije imao svoj štab zbog ratne situacije i zbog bezbednosnih razloga. Mi smo se selili s jednog mesta na drugo a ova fotografija koja je snimljena u Klečki/Klečkë. Mi smo u stvari išli u planinu Beriša/Berishe, gde se nalazi to selo, iz bezbednosnih razloga i to samo da bi snimili taj video a onda smo otišli otuda u drugo područje. Svaki put kada smo pravili ove video snimke, neki od njih su snimljeni u toj kuli, u tom mestu u Klečki/Klečkë i ponavljam, mi smo to tamo radili iz bezbedonosnih razloga a ne zato što je Klečka/Klečkë bila mesto gde se nalazio glavni štab OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da se glavni štab selio od sela do sela iz bezbedonosnih razloga. U kojim je još drugim selima bio glavni štab u tom periodu, u junu 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Tokom tog perioda glavni štab je išao iz mog sela u Mališevo/Malishevë u nekim slučajevima, zatim u Divljak/Divlak a išli smo i u druga sela. Na području Drenice/Drenicë u Vrbovac/Vërbovc, u Ladrovac/Lladrovë i u sela u planinskim područjima, u planini Beriša/Berishe, kao što su Krajmirovci/Krajmirovë i druga sela.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U vreme kada ste vi dali tu izjavu 14. juna 1998. godine, koji je pseudonim imao Fatmir Limaj?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, Çeliku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li su neke borbene jedinice dobile ime po njemu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Koliko je meni poznato, to je bila jedinica koju je Fatmir vodio u Klečki/Klečkë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prema vašim saznanjima jedinica u Klečki/Klečkë zvala se Çeliku?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: Po vašem saznanju, ona je bila nazvana po njemu?

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, postoji tačka kada sugestivna pitanja moraju da stanu...

TUŽILAC WHITING: Ja sam...

ADVOKAT KHAN: Do sada nisam ulagao prigovor.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, ja samo razjašnjavam odgovor. On je već odgovorio na to pitanje, ja ga samo razjašnjavam. On je rekao "Da" a onda ja pitam "Prema vašem saznanju ...

SUDIJA PARKER: Forma šaseg pitanja je nejasna, ali imate svako pravo da razjanite stvar. Ako biste krenuli sa pitanjem koje nije sugwstivno, to bi bilo pravo rešenje, gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate kako je jedinica Čeliku u Klečki/Klečkë, koju je vodio Fatmir Limaj, ona dobila ime?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja ne znam. U to vreme sve su jedinice delovale pod raznim imenima, drugim imenima i nisam mogao da znam zašto bi neka jedinica dobila ovo ili ono ime. To nije bila moja odgovornost. To je bilo nešto što je spadalo u operativni segment.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mislim da ste odgovorili na pitanje. U to vreme, 13. juna 1998. godine, da li znate koji je položaj zauzimao Fatmir Limaja?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa rekli ste nam da je vodio ovu jedinicu u Klečki/Klečkë. Da li to znate da li je on bio najviši komandant u Klečki/Klečkë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U to vreme sam ga poznao, mislim Fatmira, i to zbog tog obraćanja javnosti koje se moralo izvršiti iz Klečke/Klečkë i otuda ga znam. Ja nisam imao nikavih drugih kontakata s njim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste nam rekli da je on bio komandant jedinice iz Klečki/Klečkë koja se zvala Čeliku. Da li znate da li je bio bilo koji komandant iznad njega u Klečki/Klečkë ili je on bio najviše rangirani komandant?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U Klečki/Klečkë je još bio i Ismet Jashari, osoba koja je takođe imala komandni položaj ali ja ne znam ko je u to vreme imao viši položaj od njih dvojice?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Nakon izjave od 14. juna 1998. godine da li znate gde je Fatmir Limaj otišao u danima koji su sledili posle toga?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je bilo ratno doba. Ljudi nisu želeli da se zna kuda odlaze niti smo mi želeli da znamo kuda odlaze.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je, dakle, vaš odgovor da vi niste znali kuda je otišao u danima posle 14. juna 1998. godine?



SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Želeo bih da kažem da, ali ima tu još jedna stvar. Ja nikada nisam hteo da drugi znaju kuda ja idem, pa ja nikada druge nisam pitao kuda oni idu, jer kao što sam vam rekao, bilo je ratno doba i mogle su da se dogode neugodne stvari.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tokom... U stvari da vas prvo ovo pitam: 14. juna 1998. godine, da li je to prvi put da ste videli Fatmira Limaja na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Koliko mogu da se setim, to je bilo prvi put da sam ga sreo. Nismo dugo razgovarali jedan s drugim ali smo mislili da bi kod mog prvog javnog pojavljivanja trebalo da budu još dva vojnika uz mene. I to su Fatmir Limaj čije je sedište sa njegovom vojnom jedinicom bilo u Klečki/Klečkë a s druge strane, blizu zastave nalazio se Ferhat Shala iz jedinice Plumbi, a to je s druge strane sela Lapušnik/Llapushnik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kad kažete "S druge strane sela Lapušnik/Llapushnik", da li to znači da je to s druge strane puta Peć/Pejë – Priština//Prishtinë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je na desnoj strani puta Peć/Pejë – Priština/Prishtinë?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: S desne strane kad se ide u kom pravcu, prema Peći/Pejë ili prema Prištini/Prishtinë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Prema Peći/Pejë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Posle 14. juna 1998. godine pa do kraja jula 1998. godine, jeste li ikada videli Fatmira Limaja u Mališevu/Malishevë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Sreo sam ga u Mališevu/Malishevë. Video sam ga u Mališevu/Malishevë ali nismo imali vremena da razgovaramo zbog zadataka koje je ima svaki od nas i koje smo morali da izvršimo, u okviru OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko puta ste ga videli u Mališevu/Malishevë tokom tog vremenskog perioda?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne mogu da se setim koliko sam ga puta video u Mališevu/Malishevë ali sećam se jednog drugog sastanka sa predstavnicima Evropske unije u Klečki/Klečkë. Ne sećam se da li je to bio juli ili avgust. Nisam siguran.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja ću vas pitati o tom sastanku malo kasnije ali pre toga, da li se možete približno setiti koliko ste ga puta videli u Mališevu/Malishevë između 14. juna i kraja jula 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne, ne mogu da se setim. Ne mogu da kažem koliko puta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Nemate predstavu. Ni otprilike. Ne možete uopšte približno da kažete? Tri? Pet? 10? 20 puta?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne mogu da se setim. Kad kažem da ne mogu da se setim, onda ne mogu da kažem da li je bilo jedan put ili tri puta.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate neke konkretne situacije kada ste ga videli u Mališevu/Malishevë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste ga tokom tog perioda videli u nekom drugom selu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Uglavnom u Klečki/Klečkë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko ste ga puta videli u Klečki/Klečkë i to od 14. juna pa do kraja jula 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Moglo bi biti tri ili četiri puta. Nisam zapisivao broj ali nije bilo vrlo često, zato što je svaki od nas imao svoj zadatak koji je morao da ispuni u okviru OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Osim Mališeva/Malishevë i Klečke/Klečkë, jeste li ga videli u bilo kojem drugom selu u tom vremenskom periodu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne sećam se.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tokom maja, juna i jula 1998. godine, da li ste vi lično ikada odlazili u Lapušnik/Llapushnik?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate ko je tokom tih meseci bio komandant u Lapušniku/Llapushnik?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne znam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste spomenuli sastanak koji ste imali u Klečkoj/Klečkë, bilo u julu ili u avgustu 1998. godine sa predstavnicima Evropske unije. Da li se sećate s kim ste se sreli tom prilikom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, sećam se ali možda ću se zbuniti kada su u pitanju imena. Možda bih mogao da pogledam materijal.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li da nam kažete šta je konkretno to na šta želite da se pozovete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mislim da sam o tome govorio u prvoj izjavi koju sam dao u Prištini/Prishtinë. spomenuo sam imena ali sada izgleda da se ne sećam njihovih imena. Znam da je jedan od njih bio svedok ovde na ovom Sudu. Mislim da je Ditman bilo ime ili prezime te osobe.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da vidim da li mogu da vam pomognem da se setite imena. U redu. Skrenuo bih vam pažnju na tačku 46 vaše izjave da vidimo da li ćete tako da osvežite svoje sećanje vezano za imena?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Bila su, u stvari, trojica: Jan Kickert, David Slinn i treći je bio Ditman. A s naše strane sam bio ja, Rame Buja i gospodin Fatmir Limaj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste se ovim osvežili svoje pamćenje i kad je u pitanju datum kada je ovaj sastanak održan?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: 30. juli 1998. godine.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Hvala. Možete sada to da sklonite. U redu. Vi ste rekli da su sa vaše strane bili Fatmir Limaj, vi i Rame Buja. A ko je bio Rame Buja u to vreme?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Rame Buja je čovek koji je bio zadužen za organizovanje civilnih vlasti u oslobođenim krajevima a posle toga postao je član glavnog štaba OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A gde su se nalazile slobodne teritorije u to vreme. Znam da je ofanziva tek bila počela, ali kad kažete da je on bio odgovoran za organizovanje civilnih vlasti u slobodnim područjima, o kojim to područjima govorite?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U svim područjima gde je OVK bila prisutna.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li to znači u svim krajevima gde je OVK bila prisutna po celom Kosovu/Kosovë ili samo u nekim delovima Kosova/Kosovë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Većina delova Kosova/Kosovë, mislim na područja koja su bila pod kontrolom OVK. Na primer, Drenica/Drenicë, deo Dukadžina/Dukagjin, deo Paštrika/Pashtrik i deo između opština Mitrovica/Mitrovicë i Vučitrn/Vushtrri ali bilo je i drugih oblasti koje su bile pod kontrolom OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U ovo vreme, dakle 30. jula 1998. godine koja je bila funkcija Limaja, Fatmira Limaja?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne mogu više ničega da se setim osim činjenice da je on bio tamo sa svojom jedinicom u Klečki/Kleçkë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A zbog čega je on bio na tom sastanku?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Nisam čuo pitanje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ponoviću pitanje. Zbog čega je Fatmir Limaj bio na tom sastanku?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. On je bio na tom sastanku zbog toga ... Dakle na ovam sastanku sa predstavnicima Evropskog saveta bilo je samo dvoje ljudi iz glavnog štaba, pa naravno bilo je potrebno da tamo budu i drugi ljudi, na tom sastanku i u tom trenutku osoba koja je imala najviše obrazovanja i koja je imala najviše profesionalnog treninga bio je Fatmir, pa smo zamolili da on bude na tom sastanku a takođe i zbog toga što je situacija bila veoma ozbiljna. Bili smo napadani sa svih strana, pa smo mislili da je potrebno da on bude prisutan na tom sastanku, jer sastanak je takođe bio održan u kraju, odnosno području u kome su bili smešteni Fatmir Limaj i njegova jedinca.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A u to vreme, dakle 30. jula 1998. godine, da li je Mališevo/Malishevë još uvek bilo pod kontrolom OVK ili je već bilo palo pod srpsku kontrolu, ako vam je to poznato?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne mogu tačno da se setim pada Mališeva/Malishevë i kada se to dogodilo ali mislim da je ovo bilo posle pada Mališeva/Malishevë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li se sećate o čemu ste razgovarali na tom sastanku sa Janom Kickertom i Davidom Slinnom i onim trećim čovekom koga ste pomenuli?



SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Sećam se nekih stvari. Ne mnogo konkretnih stvari ali mislim da smo razgovarali i o formiranju delegacija, dakle delegacija Albanaca sa Kosova/Kosovë koju bi činili predstavnici raznih političkih strana i predstavnici OVK. Ta delegacija bi imala zadatak da međunarodnom faktoru preda svoje vlastite zahteve na koordiniran način.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate da li je još o nečemu bilo reči na tom sastanku?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ovo je bila suština tog sastanka.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li će vam pomoći da se podsetite tog sastanka ako ponovo pogledate one beleške i to pasus 46 vaše izjave?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja ću ih pogledati ali mislim da to neće pomoći da se bilo čega drugog setim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Samo bih vas zamolio da pročitate taj pasus. To je kratak pasus. Vidite da li vas to podseća.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, da. Naravno, razgovarali smo i obavestili predstavnike Saveta Evrope da OVK priznaje međunarodne konvencije, ratne konvencije i da ih se pridržava.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate, da li je Fatmir Limaj rekao bilo šta na tom sastanku?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Pa mnogo vremena je prošlo od tada. Mnoge su se stvari dogodile. Bilo je traumatičnih stvari koje su se posle toga događale, međutim uglavnom sam ja govorio na tom sastanku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li ste nakon tog sastanka imali neke razgovore sa Fatmirom Limajem?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Nismo imali vremena da nastavimo razgovore zbog obaveza koje smo imali, jer ponovo ću reći, bilo je to vreme srpske ofanzive koja je još uvek trajala.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Želim da vam pokažem fotografiju, to je u tabulatoru 11 naše zbirke.

TUŽILAC WHITING: Da kažem za zapisnik: to je dokazni predmet P024 koji nosi oznaku ERN U003-3240.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete pogledati fotografije, bilo na ekranu ili u toj zbirci koja se nalazi pred vama gospodine Krasniqi.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Vidim oboje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li prepoznajete ljude na fotografiji?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Prepoznajem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gledajući s desna na levo da li biste mogli da nam kažete ko su ti ljudi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Fatmir Limaj, Rexhep Selimi i ja, Jakup Krasniqi.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mislim da je to bilo s leva na desno, ali nije bitno. Da li sećate kada je bila snimljena ova fotografija?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Kao što sam rekao, na desnom delu fotografija.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mislim da neće biti nikakve zabune oko toga. Da li se sećate kada je snimljena ova fotografija?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne mogu lako da vam dam tačno vreme, međutim ova fotografija je snimljena posle letnje ofanzive iz 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li se sećate gde je ova fotografija napravljena?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne mogu ni tu da budem sasvim precizan. Ona je bila slikana u *Shati Idri* ili u Novom Selu/Novosellë ili u Ladrovcu/Lladrovc.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A u to vreme koji je bio položaj čoveka za koga ste rekli da se zove Rexhep Selimi? U vreme kada je fotografija napravljena?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja sam već ranije rekao da je on imao položaj generalnog inspektora.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hoćete li malo bliže da objasniti šta je to? Je li on bio član glavnog štaba?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A koja su bila njegova zaduženja kao generalnog inspektora?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Njegova dužnost je bila da češće posećuje ratne zone i da prikuplja podatke o situaciji u tim zonama.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li se sećate u vreme kada je snimljena ova fotografija, koji je bio položaj Fatmira Limaja u OVK?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, teško vam mogu reći u koje vreme je tačno snimljena ova fotografija ali znam da je u novembru, između 11. i 13. novembra održan drugi sastanak glavnog štaba i na tom sastanku Fatmir Limaj je postao član glavnog štaba i naravno, posle toga su naši sastanci bili češći. Viđali smo se možda čak i svakodnevno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja znam da ne možete tačno da se setite kada je snimljena ova fotografija ali da li se sećate da li je to bilo pre nego što je Fatmir Limaj postao član generalštaba ili posle toga?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne mogu ni tu da budem sasvim precizan ali trebalo bi da je to bilo u to vreme. Možda pošto je postao član glavnog štaba, ali ponavljam, ne znam tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Razumem.

TUŽILAC WHITING: Mislim da sada tu fotografiju možemo skinuti sa ekrana.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Krasniqi, sada bih hteo da vas pitam nešto drugo: koje su bile odgovornosti komandanata OVK prema glavnom štabu i za ovo pitanje molim da se usredsredimo na period juni – juli 1998. godine? Znam da ste rekli da po vašem saznanju nije bio počinjen nikakav zločin. Moje pitanje je, međutim, sledeće. Ako bi komandant nekog područja saznao da je neki vojnik OVK u njegovom području izvršio neki zločin, da li je on imao obavezu da o tom zločinu izvesti glavni štab?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Svakom od vođa operativnih grupa, odnosno operativnih jedinica koje su posle septembra, kada su formirane jedinice brigada OVK, bila je njihova obaveza i dužnost da obaveste glavni štab o svemu što se događa u njihovim zonama odgovornosti. Kao glavni štab, mi ni u jednom trenutku nismo dobili nijednu informaciju o tome da su izvršena streljanja zarobljenih i da su to uradili članovi OVK. O takvim delima čuli smo samo posle hapšenja Fatmira i njegovih prijatelja, dakle pošto ga je Međunarodni sud uhapsio, a čak i ranije, posle nekih hapšenja na Kosovu/Kosovë bivših članova OVK. Ja ću ponoviti, kao glavni štab, mi nismo imali saznanja o tome da je iko počinio ubistva zarobljenih osoba. Istina je da je glavni štab bio obavешten o hapšenjima. Bilo je hapšenja i vojnih lica i civila. Ali sve uhapšene osobe su bile puštene. A možda je najpoznatiji slučaj u međunarodnoj javnosti hvatanje osmorice Srba u januaru 1998. godine u Šalji/Shala i Bajgori/Bajgorë. I kasnije, ti su vojnici posle mnogih diskusija bili razmenjeni za devetoricu vojnika koji su bili uhapšeni u Prizrenu/Prizren ili Đakovici/Gjakovë 15. decembra 1998. godine. Bilo je i drugih slučajeva kada su ljudi hapšeni, uglavnom Srbi i koji su kasnije uz posredovanje međunarodnih faktora pušteni.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Samo da razjasnimo nešto. Vi ste govorili o razmeni osmorice Srba. Da li je to bilo u januaru 1998. godine ili u januaru 1999. godine? Moguće da je bila greška u prevodu.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: 1999. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da su svi komandanti operativnih jedinica imali obavezu da obaveštavaju glavni štab o svim događajima u njihovim zonama odgovornosti. Da li je to važno i u junu i julu 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja sam objasnio kakva je bila situacija u organizacionom smislu u maju, junu, julu i avgustu 1999. godine. Ako je potrebno da to dalje objasnim, ja ću to da uradim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ne, moje pitanje je ... Naime, vi ste nam rekli da su postojali komandanti jedinica, rekli ste nam i o komandantu zone, Sulejmanu Selimiju u Drenici/Dreničë i to u periodu maj, juni i juli 1998. godine. Moje pitanje je: da li su u to vreme ti komandanti imali obaveze koje ste vi opisali, dakle da obaveštavaju glavni štab o svemu što se dogodilo u njihovoj zoni odgovornosti?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da bih odgovorio na ovo pitanje moram prvo da objasnim da nisu sve te zone u kojima je delovala OVK imale isti nivo ili isti organizacioni nivo. To je bilo različito od zone do zone, zavisilo je i od toga koliko se OVK širila u tim konkretnim zonama. Na primer, o vremenu o kom razgovaramo, zona Drenici/Dreničë je imala bolju organizaciju zbog činjenice da su borbe između OVK iz ove zone i srpskih vojnih i policijskih snaga počele u novembru 1997. godine, pa je organizacioni nivo u ovoj zoni bio bolji. Dakle, nivo je bio bolji u organizacionom smislu. Posle zone Drenice/Dreničë sledeća bolje organizovana zona bila je u oblasti Dugađini/Dukagjin. A druge zone, uključujući i zonu



Paštrika/Pashtrik, pomalo su zaostajale u organizacionom smislu. To se kasnije promenilo i to će se kasnije popraviti, naročito posle letnje ofanzive 1998. godine. Prema tome nivo organizacije je takođe porastao u zoni Šalja/Shala, uključujući opštine Vučitrn/Vushtrri i Mitrovicu/Mitrovicë a pripreme snaga u Lapskoj zoni Šalja/Shala i Bajgora/Bajgorë počele su u jesen 1998. godine. U to vreme je u zoni Nerodim/Nerodime bila slabija organizacija, dok je u početku tako bilo u zoni Karadak/Karadak. Dakle, to je bila situacija na organizacionom nivou u zoni operacija OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Razumem gospodine Krasniqi, ali to nije odgovor na pitanje koje sam vam postavio. Moje pitanje je bilo: da li su u maju i junu i julu 1998. godine komandanti OVK imali obavezu da obaveštavaju glavni štab o svemu šta se događalo u njihovoj zoni odgovornosti?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Bilo je ovako kako je bilo. Međutim, ja sam već na ranijoj sednici spomenuo da je u ovo vreme porast interesovanja građana da se priključe OVK bio veliki i mi smo u to vreme imali horizontalno širenje, bez vertikalnog širenja i u to vreme uglavnom smo se bavili sistematizacijom lica koja su pristupala OVK. Ne može se reći da je nivo odgovornosti bio onakav o čemu ste vi ovde pitali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja samo postavljam pitanja gospodine Krasniqi. Sada ću preći na drugu temu o Orahovcu/Rahovec. Da li su vam bile poznate borbe koje su se odvijale u Orahovcu/Rahovec jula 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. U julu 1998. godine nisu se borbe vodile samo u Orahovcu/Rahovec. Bila su dva mesta gde su se vodile borbe i ja bih hteo sada to da malo razjasnim. Dakle, najpre bile su borbe u Orahovcu/Rahovec a zatim i borbe za rudnik u Obiliću/ Obiliq. Oni su međusobno povezani, dakle Orahovac/Rahovec i Veliki Belačevac/ Bellaqevci i Madhë. Imao sam potrebu da to ovde objasnim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prvo da vam samo ja postavim nekoliko pitanja pa ćemo možda onda moći da objasnimo. Da li ste vi bili prisutni dok su se vodile borbe u Orahovcu/Rahovec?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja nisam bio prisutan dok su se vodile borbe u Orahovcu/Rahovec, jer ja nisam bio ni vojnik ni komandant.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate kako su počele borbe u Orahovcu/Rahovec?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja sam upravo to hteo da objasnim – kako su počele borbe u Orahovcu/Rahovec.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da onda objasnite u kratkim crtama?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Želeo bih da obavestim Pretresno veće o borbama u Orahovcu/Rahovec i Velikom Belačevcu/ Bellaqevci i Madhë. U oba slučaja borbe su počele bez odobrenja glavnog štaba OVK, jer smo mi na našem organizacionom nivou bili svesni kakve su naše organizacione sposobnosti. U tim okolnostima i nismo odobrili napad na Orahovac/Rahovec i Veliki Belačevac/ Bellaqevci i Madhë zbog činjenice da nismo imali dovoljno oružja koje je bilo potrebno za oslobađanje ovih gradova i nismo imali dovoljno oružja da bismo držali pod kontrolom mesto koje je bilo veličine Orahovca/Rahovec ili ravno mesto kao što je to Veliki Belačevac/ Bellaqevci i Madhë. Kada su počele borbe, glavni štab se



angažovao da pomogne da se stave pod kontrolu te vojne snage, naše vojne snage, koje nisu bile potpuno pod kontrolom glavnog štaba. Takođe su i članovi glavnog štaba učestvovali u borbama u Orahovcu/Rahovec.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A koji članovi glavnog štaba su učestvovali u borbama u Orahovcu/Rahovec?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U borbama u Orahovcu/Rahovec je učestvovao Kadri Veseli, koji je bio član glavnog štaba i on se tamo zatekao u okruženju i nije mogao da izađe iz tog okruženja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li je bilo još nekih članova glavnog štaba koji su učestvovali u tim borbama?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Trenutno ne mogu da se setim. Sećam se da je bilo još jedno vojno lice koje je bilo postavljeno tamo kako bi procenilo kakav je organizacioni nivo tamošnjih jedinica OVK. On je poginuo u Orahovcu/Rahovec i on se zvao Agim Çela.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate dana kada su počele borbe u Orahovcu/Rahovec?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne sećam se dana.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je borba počela tako što je OVK otpočela napad ili su otpočele srpske snage ili ne znate?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne znam. Moguće je da je to bila jedinica iz Orahovca/Rahovec ali nisam siguran.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je izvesno vreme taj grad bio pod kontrolom OVK?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, ali jedan vrlo kratak period.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko je dana bio pod kontrolom OVK?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne bih mogao da kažem koliko je to dana bilo ali to je bio jedan veoma kratak vremenski period.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala. Od avgusta 1998. godine pa nadalje, da li ste čuli bilo šta o tome da su pripadnici OVK upravljali zatvoreničkim logorima u zoni Lapušnika/Llapushnik i to konkretno u Lapušniku/Llapushnik ili Majcama [neidentifikovano mesto-FHP] ili Potoku/Potok ili Bajgora/Bajgorë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne. U to vreme u zonama koje ste vi pomenuli, nije bilo operativnih jedinica OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hoćete da kažete da od avgusta 1998. godine pa nadalje u Llapskoj zoni nije bilo operativnih jedinica OVK?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U to vreme jedinice su bile stacionirane u zoni Šalja/Shala, odnosno u Šalji/Shali i Bajgori/Bajgorë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas samo da razjasnimo. Da li vi kažete da vi ne znate ništa o tome da je OVK upravljala zatočeničkim logorima u Llapskoj zoni od avgusta meseca 1998. godine pa nadalje?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja ne znam ništa o tome.



TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tokom maja, juna i jula 1998. godine da li ste se ikada sreli sa Isakom Musliju koji je takođe poznat kao Qerqiz?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne. Nisam se sreo sa njime tada.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kada je reč o Haradinaju Bali, koji je poznat po imenu Shala da li ste se sa njime sreli u to vreme 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne, ni sa njim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala gospodine Krasniqi. Nemam više pitanja za vas.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Whiting. Vidim da ste još jednom dobrovoljac gospodine Topolski?

ADVOKAT TOPOLSKI: Da. Još jednom.

SUDIJA PARKER: Gospodin Topolski će vam sada postavljati pitanja gospodine Krasniqi.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT TOPOLSKI

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi ja to činim u ime čoveka koga niste nikada sreli, to je Isak Musliju, takođe poznat kao Qerqiz. Takođe bih želeo da vam kažem da bih želeo da vam postavljam pitanja o šest stvari. Kao prvo, želeo bih da vam postavljam pitanja u vezi propagande, zatim o kolaboracionistima, o pritvaranju i hapšenjima, zatim pod četiri o strukturi, pod pet o teritorijalnoj kontroli, odnosno o nedostatku teritorijalne kontrole nad teritorijama od strane OVK i pod šest želim da vam postavim pitanja u vezi službe državne bezbednosti iz Srbije.

Pretpostavljam da će ovo potrajati ceo današnji dan. Ja ću gospodine Krasniqi nastojati da moja pitanja budu kratka i precizna. I brže ćemo napredovati gospodine, ukoliko i vaši odgovori budu takođe i kratki i precizni. Da li ste me razumeli?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dobro. Počnimo najpre sa pitanjima propagande. Prvo bih želeo da vam predočim definiciju propagande. Propaganda je, tvrdim, organizovani program publikacija ili selekcije informacija koja se koriste u svrhu širenja doktrine ili izvesne prakse; organizovani program publikacija ili odabranih informacija u svrhu širenja, odnosno objavljivanja doktrine ili izvesne prakse. Gospodine Krasniqi, da li se slažete da možemo da se poslužimo tom definicijom reči "propaganda"?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Upravo ste se složili sa definicijom koja stoji u oxfordskom rečniku. Ono što je sad još važnije gospodine Krasniqi, mogu li najpre nešto da vam kažem a to je: da je propaganda u suštini glavno oružje u jednoj oružanoj grupaciji poput OVK? Da li se slažete sa tim?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.



ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I tim pre kada imamo dobrovoljačku vojsku, kao što je bio slučaj na Kosovu/Kosovë 1998. godine. Da li se slažete i s tim?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Slažem se i s tim i ja sam to takođe rekao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Svrha saopštenja bila je zapravo višesrtuka ali da li se slažete da je uglavnom najvažnija svrha saopštenja bila propaganda?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pogledajmo sada u kakve svrhe može da posluži propaganda u situaciji u kojoj ste se našli vi i vaši drugovi bili. Propaganda je važna za moral civilnog stanovništva, zar ne? Da li se slažete sa mnom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ona takođe služi i za ohrabrivanje regrutovanja, zar ne? Regrutovanja ljudi u OVK. Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Naravno. S obzirom da nisu postojali drugi načini mobilisanja, saopštenja, izjave i sve izjave za javnost su bile davane s namerom da se mobilišu dobrovoljci u redove OVK.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Još jedna svrha bila bi da se hvale uspesi, vojni uspesi. Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Slažem se... slažem se da smo morali da govorimo o uspesima čak i kada nije bilo nekakvih uspeha o kojim bismo mogli da govorimo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ovo je interesantan odgovor koji se i te kako dobro nadovezuje na ono što želim da vam kažem a to je – da se umanje neuspesi.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mi smo uzeli oružje u ruke i svakako da smo želeli da govorimo o poredama a ne o neuspesima.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I na kraju, kada je reč o propagandi želim da vam kažem sledeće gospodine Krasniqi, ona je od esencijalne važnosti u vođenju psihološkog rata. Da li se slažete s tim stavom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Želeo bih sada da predemo na nešto što je zapravo bila propaganda na delu: kontrola OVK nad teritorijama, to je zapravo moja sledeća tema. Molim da pogledate tabulator broj pet iz zbirke dokumenata iz koje vas je ispitivao gospodin Whiting prošle nedelje i danas. Gospodine Krasniqi, nadam se da uz ovo postoji i verzija na albanskom. Reč je o dokumentu koji je intervju koji ste vi dali 6. jula listu *Speigel*. Kao prvo, gospodine, da li se slažete da upravo sada gledamo taj dokument?

ADVOKAT TOPOLSKI: Da li imate još jedan primerak ovog intervjua *Speigelu* sa krupnijim slovima za gospodina Krasniqija?

TUŽILAC WHITING: Ovo je dokument za koji nemamo verziju kakva je odštampana u listu ali verzija na albanskom može da se čita.



ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, uz verziju na engleskom trebalo bi da imate i verziju na albanskom. Da li ste našli prevod na albanskom? U tekstualnom obliku, a ne kao novinska kopija? Da li je to ovo?

SUDIJA PARKER: Da li je to dokazni predmet P140? Čujem slaganje gospodine Topolski.

ADVOKAT TOPOLSKI: Naravno, odavno sam naučio da se ne slažem ni sa kim ko ide pored ili iza nekog drugog.

TUŽILAC WHITING: Imamo još jednu kopiju prevoda koju ćemo da damo sudskom poslužitelju.

ADVOKAT TOPOLSKI: I ja imam jedan svoj primerak takođe.

TUŽILAC WHITING: Da li se tu nalazi?

ADVOKAT TOPOLSKI: Molim gospodina Whitinga da bude tako ljubazan da nam to da. Hvala vam.

SVEDOK KRASNIQI: Da, sada imam taj dokument.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi imam jedno konkretno pitanje za vas po pitanju teritorija nad kojim je OVK imala kontrolu. Ali pre nego što dođemo do toga, pogledajmo zajedno najpre prvu stranicu ovog intervjua i to upravo prvo pitanje i molim vas gospodine da pratite i verziju na vašem jeziku kako biste bili sigurni da imate pred sobom ispravan prevod. Pitanje: "Gospodine Krasniqi, vaše jedinice su upravo pretrpele poraz u borbi za rudnik uglja Belačevac/Bellaqevci, ali uprkos tome vi ste najavili da nameravate da osvojite glavni grad pokrajine, Prištinu/Prishtinë. Kako i kada?" Gospodine Krasniqi, da li sam vam sada upravo pročitao tačan prevod dokumenta koji imate pred sobom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, prevod je tačan.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da vidimo da li su tačno preveli i vaš odgovor u intervjuu od 6. jula 1998. godine, na to pitanje u kom se kaže da nameravate da osvojite Prištinu/Prishtinë. Vaš odgovor u prevodu glasi: "Ja sam veoma ozbiljan po tom pitanju. Već je veliko broj naših boraca na putu ka Prištini/Prishtinë. Oni čekaju naš znak da se otpočne sa napadom." Gospodine Krasniqi, da li ima bilo kakve istine u vašem odgovoru koji ste dali 6. jula 1998. godine? Pitam vas gospodine da li ste stvarno imali veliki broj boraca spremnih da otpočnu s napadom po vašem odobrenju ili je to ipak bila čista propaganda? Vidim da se smešite.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Naravno da je moj odgovor bio ono što je predloženo u intervjuu. Mi nismo uzeli oružje u ruke kako bismo ostali u planinama Kosova/Kosovë. Naš cilj je bio da se oslobodi Kosovo/Kosovë. Takođe sredstva organizovanja i rasta su bila ograničena. Ja sam u to vreme morao nešto tako da kažem zbog javnog mnjenja na Kosovu/Kosovë. I svrha ove izjave bila je da se probudi nada među stanovništvom na Kosovu/Kosovë kome je bilo dosta beogradskog režima.



ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, u mojoj zemlji postoji jedan izraz, možda se i u vašoj zemlji isto kaže: postoje tri laži: postoje laži, postoje ogromne laži a postoji i statistike. Da li možemo da dodamo četvrto; da pored laži, ogromnih laži i statistike postoji i propaganda? Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Slažem se.

SUDIJA PARKER: Da li je sada pogodan trenutak za pauzu, gospodine Topolski?

ADVOKAT TOPOLSKI: Upravo tako, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Pauza do 17.50 časova

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Topolski.

ADVOKAT TOPOLSKI: Hvala časni Sude.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, molim vas da idemo na onaj deo koji je u verziji na engleskom jeziku na drugoj stranici. Ono što mene interesuje je pitanje novinara *Speigela*, to je nekih pet ili šest pitanja posle ovog što smo upravo pogledali a počinje rečima: "Zar ne precenjujete veličinu svojih jedinica?" Molim vas da pronađete to pitanje koje počinje ovim rečima u dokumentu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Našao sam ga.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Celo pitanje glasi, molim vas da pratite prevod dok vam čitam: "Zar ne precenjujete borbenu jačinu svojih jedinica? One nemaju nikakve šansu u odnosu na Vojsku Jugoslavije." A vaš odgovor glasi: "Danas dobijamo dovoljno oružja i takođe imamo i protivvazdušne rakete. Pod našom kontrolom je 40 posto teritorije. Ima više od 5.000.000 Albanaca na Balkanu koji su spremni jedni drugima da pomognu u slučaju opasnosti." Gospodine Krasniqi, pre svega, da li ovo što sam ja sada pročitao na engleskom jeziku odgovara verziji na albanskom jeziku?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Želim da vas pitam o dva, eventualno, o tri dela vašeg odgovora. Molim vas da imate na umu da ste ovaj intervju dali *Speigelu* 6. jula 1998. godine. Da li ste, citiram "jula 1998. godine dobijali dovoljno oružja", gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U to vreme, ne da nismo imali dovoljno oružja, nego daleko od toga da smo uopšte imali i protivvazdušne rakete.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala vam na vašem odgovoru na ovo pitanje. Vi ste već anticipirali moje sledeće pitanje, pa ću da pređem na treće pitanje koje sam hteo da vam postavim gospodine Krasniqi. Ovo je veoma važno, jer je ovaj Sud već čuo iskaze u tom smislu koji se slažu s onime što ste vi rekli *Speigelu*: "Mi imamo pod svojom kontrolom 40 posto teritorije." Gospodine Krasniqi, da li je ovaj podatak koji ste naveli *Speigelu* bio tačan 6. jula 1998. godine?



SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Naravno da nije bio tačan.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kada ste maločas odgovarali na pitanja gospodina Whitinga, vama je bio predöčen jedan dokument, neću sada da se vraćam na njega ali reć je o dokumentu ćiji su poslednji brojevi 38589 i mislim da je reć o saopštenju od 12. jula. I kada ste nam gospodine Krasniqi govorili o tom dokumentu, vi ste danas popodne opisali da je područje pod kontrolom OVK bilo ogranićeno. To je u zapisnika na 21. stranici, red 15. Imajući na umu taj odgovor koji je i taćan i iskren, a koji ste nam vi dali danas, da li zapravo potvrđuje da ste vi jednostavno širili propagandu kada ste 6. jula 1998. godine davali intervju za *Speigelu*? Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molim vas, želeo bih ako možemo da se koncentrišemo na to isto vremensko razdoblje. Jasno vam je da vam ne postavljam pitanja o tim događajima kao vojnom licu nego kao politićaru. Da li se sećate napada koji je izvela OVK na grad, izvinjavam se gospodine zbog svog izgovora, nadam se da je taćan, Orahovac/Rahovec, 18. jula 1998. godine? Da li se sećate toga?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, sećam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li vam je poznat jedan dokument koji je sastavila Međunarodna krizna grupa (ICG, International Crisis Group) pod naslovom "Dugo vruće leto na Kosovu/Kosovë"? Reć je o dokumentu koji se odnosi na stanje stvari sa vojnog, politićkog i humanitarnog aspekta na Kosovu/Kosovë. Da li se sećate takvog dokumenta?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne. Ne sećam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: OVK je napala Orahovac/Rahovec 18. jula 1998. godine, zar ne? I ono što ja tvrdim je da je srpska policija ćetiri dana kasnije ponovo preuzela kontrolu nad Orahovcem/Rahovec, odnosno 22. jula. Da li se to slaže sa vašim sećanjem o tim događajima, gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U svojim prethodnim odgovorima rekao sam da se ne sećam datuma... i koliko je dana prošlo, ali nije prošlo mnogo vremena od trenutka kada je OVK zauzela Orahovac/Rahovec, pa sve do napada srpskih snaga. Možda je prošlo tri, ćetiri, maksimalno pet dana. Ali nije reć o dugom vremenskom periodu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, da li je Orahovac, koji se speluje O-r-a-h-o-v-a-c isto mesto koje se speluje R-a-h-o-v-e-c? Da li je to isto mesto?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Orahovac je naziv na srpskom a Rahovec na albanskom jeziku.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li sam u pravu kada kažem da su posle pada Orahovca/Rahovec, to je bilo negde 22. jula kada su srpske snage preuzele kontrolu nad tim gradom, Srbi tada zauzeli i komandu OVK u Mališevu/Malishevë 29. jula? Da li se slažete sa mnom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To mora da je bilo krajem jula. Ne sećam se taćno kada je bilo. Ali svakako da je u tom dokumentu koji ste pomenuli malopre, citiran taćan datum.



ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A oni su nastavili i zauzeli komandu OVK u Likovcu/Likovc, 6. avgusta i u Juniku/Junik 15. avgusta i ta ofanziva je drugačije poznata kao "Srpska ofanziva". Da li se slažete da su to datumi kada se to odigralo?
SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, to je bio vrhunac srpske ofanzive. Ja mogu da se saglasim da je to tada bilo ali se ne sećam tačno kad je bilo, jer je tada stanje bilo veoma teško. Kao što sam već ranije rekao, mnoga sela su bila spaljena, mnoga su bila granatirana iz raznoraznog oruđa od strane srpskih snaga, tako da mi je teško da se setim tačnih datuma ali to jeste bilo vreme kada su sedišta OVK, poput sedišta u Likovcu/Likovc, Orahovcu/Rahovec i Mališevu/Malishevë, pala.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vratićemo se kasnije da pogledamo zajedno jedan ili dva aspekta kontrole nad teritorijom, nešto kasnije kao što sam najavio na početku svog ispitivanja. Ali želim da se vratimo na poglavlje o propagandi. Gospodine Krasniqi, u vreme kada ste imenovani za portparola OVK, recite nam da li ste prethodno imali iskustvo u radu sa medijima? Da li vam je jasno moje pitanje?
SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Jasno mi je. Još pre nego što sam postavljen za portparola OVK, imao sam iskustva jedino u pisanju za medije ali ne i u pojavljivanju u medijima. Posebno ne pred elektronskim medijima i nisam do tada davao intervjuje. Dakle, kraće rečeno, želim da kažem da zapravo nisam imao iskustva u radu s medijima.

ADVOKAT TOPOLSKI: Ne znam da li je to toliko bitno ali jedan od mikrofona svedoka je ugašen.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala gospodine Krasniqi, mislim da sada možemo bolje da vas čujemo. Ono što ste pisali za medije da li je bilo političke prirode, akademske prirode, da li je to bilo za zabavu? Kakva je bila priroda tih tih tekstova koje ste pisali pre nego što ste postali portparol?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Napisao sam nekoliko članaka a pisao sam i o akademskim pitanjima, pošto sam u to vreme bio na posdiplomskim studijama na Prištinskom univerzitetu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li tačno shvatam vaš iskaz da ste uvek bili a govorim o protezanju ovog pitanja i tokom rata, da ste vi uvek bili deo političkog krila OVK, a ne vojnog krila? Jesam li u tom smislu tačno shvatio vaš iskaz gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Jeste.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Znao gospodine Krasniqi, ja ne mislim samo grubo, nego doslovno, vi u stvari niste nosili uopšte oružje tokom rata, već ste samo obavljali te druge važne dužnosti?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Uglavnom sam bio portparol OVK i bio sam zadužen za sastanke sa zapadnim političarima i diplomatama koji su dolazili i razgovarali sa predstavnicima OVK.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ponovo želim da mi bude jasno. Da li iz toga sledi da vi niste učestvovali u stvarnoj borbi? Da li je takva bila situacija?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Nisam učestvovao u borbama. To sam ranije rekao da nisam bio vojni predstavnik, bio sam politički predstavnik, kako bih medijima i javnosti preneo glas OVK.



ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kako bismo shvatili opšte principe koji se primenjuju na taj posao a to ste nam još prošlog četvrtka naveli, vi ste smatrali svoj posao kao posao predstavljanje i popularizaciju politike glavnog štaba OVK. Da li je to tačno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste iz vaših odgovora, koje ste dali nekoliko trenutaka ranije, vi bili sami u obavljanju tog posla ili ste imali neke pomoćnike, kolege koji su vam u tome pomagali?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Na Kosovu/Kosovë sam bio sam. Bio sam jedini koji je bio odgovoran za prezentiranje i objavljivanje politike OVK zapadu, Nemačkoj, Švajcarskoj i drugim evropskim zemljama. A za te zemlje bio je i Barut Mahmuti.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li to znači gospodine Krasniqi da ste vi onda pisac, autor onih različitih saopštenja koje smo videli?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne svih, jer su saopštenja uglavnom bila o operacijama u zonama a ja sam bio samo odgovoran za politička saopštenja i slične dokumente.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U nekim od tih saopštenja videli smo i mešavinu sadržaja a oni bi se mogli razdvojiti na političke i vojne. Da li bi se onda moglo reći da ste vi bili odgovorni za politički deo a drugi za vojni deo? Da li je tako? Da li je to slučaj?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zamolio bih vas da pogledate tri dokumenta koja smo preveli. U stvari, gospodin Whiting ih je preveo. Ne mogu ja reći da sam uradio nešto što nisam uradio preko vikenda, pa bih vas zamolio da pogledate dokazni predmet P141, dokazni predmet P142 i dokazni predmet P143 a vi ćete ih naravno dobiti na albanskom. Dokazni predmet P141 jeste tekst govora koji ste održali 3. i 4. marta 1998. godine. Da li imate taj dokument pred sobom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne znam da li je to isto na albanskom ali želim da pogledamo drugu stranicu na engleskom jeziku i to je paragraf koji počinje rečima: "Mi smo potpuno uvereni da ni u jednom od spomenutih valjanih dokumenata ne može odbrana nacionalnog praga i digniteta biti ocenjena kao teroristički akt". Da li vidite to?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi vi ovde govorite stvari o kojima se govori u povelji Ujedinjenih nacija i slično, pa onda govorite od Atlantika preko Helsinkija do Pariza i tako dalje. U drugoj rečenici kažete: "Nijedan oslobodilački rat ni u jednoj zemlji sveta nije bio okvalifikovan kao teroristički a naš rat nije ništa drugo nego oslobodilački rat." Da li su to vaše reči gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Ceo tekst je moj.



ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je tačno da se nijedan oslobodilački rat u bilo kojoj zemlji sveta nije nikada zvao terorističkim? Mogu li da vam dam dva primera. Bio je ustanak u Keniji 1950. godine i formiranje države Izrael 1948. godine. Zar to nisu bili teroristički ratovi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja ih ne poznajem kao terorističke. Zависи ko je to rekao. I šta su bili motivi onih koji su oslobodilačke ratove opisali kao terorističke. Naravno, oni koji okupiraju, koji su okupatori, nalaze da je teško nešto nazvati oslobodilačkim i obrnuto.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi zar vi ne znate da su Ujedinjene nacije proglasila Menachem Begina za teroristu? Da li vam je to poznato.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molim vas možemo li da pređemo na 542, političku izjavu broj dva iz aprila 1998. godine a želim da vas pitam nešto o onome o čemu vam je gospodin Whiting postavljao pitanja. Da li ste vi napisali ovo saopštenje u celini?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Najeveći deo ovog saopštenja sam ja napisao ali mi smo saradivali, odnosno bilo je drugih ljudi koji su pisali o političkoj situaciji, ljudi koji su bili izvan Kosova/Kosovë. Tekst sam napisao ja a onda je tekst poslat drugovima izvan Kosova/Kosovë. Oni su ga revidirali i poslali natrag, tako da bih rekao da je to bio proizvod glavnog štaba OVK.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, koliko se vi sećate, da li je ijedan od drugova kojima je ovaj tekst pokazan kao nacrt bio pravnik? Da li je ijedan od njih bio pravnik?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Pa moguće je bilo u to vreme konsultovati se sa pravnicima i ljudima koji su bili verzirani u političkim pitanjima, kao i vojnim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Siguran sam da je bilo moguće. A ja imam dobar razlog što vam postavljam konkretno pitanje, jer pre nego što je ovaj dokument bio poslat drugima, ovo saopštenje, da li vi možete da se setite da li su bili konsultovani pravnici, bilo na Kosovu/Kosovë ili izvan Kosova/Kosovë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Izvan Kosova/Kosovë.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li su ti pravnici bili upoznati sa međunarodnim sporazumima i slično, koliko je vama poznato?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U to vreme ja ih nisam poznavao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ko je napisao drugu rečenicu u saopštenju: "OVK priznaje i poštuje međunarodne sporazume Ujedinjenih nacija i konvencije o ratovanju"? Jeste li vi to napisali?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Moguće je da sam ja to napisao, mada je prošlo mnogo vremena od tada.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, to nam je jasno i znam da će to Međunarodni sud uzeti u obzir. Isto tako i sam priznajem da je posle toliko vremena teško analizirati tekst. Ali ja mislim kada vi završite svedočenje i odete da ćemo mi čuti još mnogo više o ovoj situaciji. Ja bih želeo da se fokusiram na ovo: "OVK priznaje i poštuje međunarodne sporazume i konvencije Ujedinjenih nacija".



Da li ste vi pročitali ove međunarodne sporazume i konvencije pre nego što ste izdali ovo saopštenje 29. aprila 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja sam po profesiji istoričar i imam dovoljno informacija o međunarodnim dokumentima koji su objavljeni ranije, posebno posle Drugog svetskog rata. Govorim o istorijskom aspektu tih dokumenata zato što nisam pravnik.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Fraza "Međunarodni sporazum Ujedinjenih nacija" ima za pravnike a siguran sam i za istoričare, precizno značenje gospodine Krasniqi. A moje pitanje je sledeće: jeste li vi pročitali ili dobili pravni savet o Međunarodnim sporazumima Ujedinjenih nacija vezano za vođenje ratova pre nego što ste izdali ovo saopštenje?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja ponavljam. Ja nisam na ova pitanja gledao sa pravnog stanovišta i nikada nisam analizirao pojedinačne reči pojedinih rečenica, već sam na njih gledao sa stanovišta političara i istoričara a ne pravnika.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, da li vi razumete šta se u pravničkom jeziku podrazumeva pod oružanim sukobom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Oružani sukob je rat.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li razumete ili nerazumete da oružani sukob ima posebno, konkretno i veoma važno značenje za ovaj Međunarodni sud? Da li to znate ili ne znate?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne znam za ovaj Sud ali u političkom oksfordskom rečniku stoji da je rat oružani sukob.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pa mislim da sam to i zaslužio. Nisam znao da ovde u biblioteci imamo i ovaj oksfordki rečnik. Pogledajmo sada stranu šest gospodine Krasniqi. To se odnosi, odnosno sledi iz onoga o čemu smo govorili. I oprostite za ovako preciznu analizu teksta, uveravam vas da je to važno. Ispod naslova "Domovina zove!", to je paragraf šest počinje sa usklikom: "Mi smo u ratnom stanju!" Jeste li vi to napisali?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Nije bitno ko je napisao. Ja sam rekao da je dokument izdao glavni štab. Možda sam ja napisao nešto ali ja sam rekao da sam ga napravio.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, molim vas da budete strpljivi sa mnom a ja ću odlučiti šta je bitno a šta nije za moje pitanje. Molim vas da vi odgovorite na ono što vas pitam: da li ste vi napisali reči "Mi smo u stanju rata!" ili ne možete da se setite?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja sam često pisao takve rečenice i to bi mogla biti jedna od njih. To je bio rat. Ratno vreme za nas.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ja sam želeo nešto da sugerišem a to je sledeće. Da li ovaj Sud treba da pročita tu deklaraciju, koju ste vi napisali kao njen autor, kao deklaraciju o stvarnoj situaciji, odnosno da ste stvarno bili u ratu od aprila 1998. godine boreći se protiv Srba? Da li vi to želite da izrazite ili nešto što ima još dublje značenje?



SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U političkim rečnicima stoji da je rat nastavak politike uz korišćenje oružja i to je ono što se dogodilo na Kosovu/Kosovë. Politička sredstva su bila iscrpljena i ono što je bilo korišćeno je bilo vatreno oružje.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala. Molim vas da sada pogledate poslednji dokument P143 u ovom malom registratoru. To je politička izjava broj 5. Sada smo se pomerili vremenski gospodine Krasniqi. Ovo je sada 28. juli 1998. godine. Možemo li da pretpostavimo da ste vi autor ovog dokumenta ili kao što ste rekli ...?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ovo je dokument glavnog štaba, izjava broj 5. Ja možda jesam autor ovog teksta. Kada kažem da sam autor, to znači da je to bilo odobreno i prilagođeno od strane glavnog štaba.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molio bih vas da pogledate poslednju stranu, odnosno poslednji pasus. Ja tražim rečenicu koja počinje rečima: "Mi smo apelovali na Međunarodnu zajednicu". Možete li to da nađete gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Našao sam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala vam. "Mi smo apelovali na Međunarodnu zajednicu da ozbiljno a ne deklarativno upozori Beograd, da podrži pravedni oslobodilački rat koji štite sve međunarodne konvencije o miru i ratovanju a da u isto vreme osude beogradski fašistički režim koji razume samo jezik sile." I da ponovim, to je isto pitanje koje se ticalo prvog od ova tri. "Zaštićeni svim međunarodnim konvencijama o miru i ratu" - da li je to vaše razumevanje kao istoričara ili savet koji ste dobili od advokata OVK? Ili je to možda samo novinarski element?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mi se nismo konsultovali sa pravnicima, naravno ali moglo bi se reći da je to mogao biti i politički i istorijski i novinarski pristup.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala. To je sve što sam imao da vas pitam o tim dokumentima. Hvala vam mnogo. Mislim da sada možete da odložite te dokumente gospodine Krasniqi. Možda mogu da ih uzmu od vas, dokumenti P141, P142 i P143. Želeo bih sada da pređemo na drugo područje o kome sam želeo da vas pitam a to su kolaboracionisti. Mogu li da započnem opet sa davanjem definicije kao radne definicije, gospodine Krasniqi? Kolaboracionista, tvrdim, jeste neko ko izdajnički saraduje sa neprijateljem. Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kada govorite o kolaboracionistima i to ste spominjali u različitim kontekstima tokom svog iskaza prošle nedelje na šta ću vas da vas podsetim, pitam se da li bismo trebali pokušati da napravimo neku razliku. Mogao bih da vam dam jedan predlog za razmišljanje: razlika između civila ili moderne fraze "neboraca" s jedne strane i ljudi koji bi se mogli ispravno opisati kao kolaboracionisti na drugoj strani. Gospodine Krasniqi, da li vi tu vidite da postoji neka razlika?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Postoji razlika, međutim trebalo bi ovde nešto da objasnim. Ja sam to spomenuo takođe i prošle nedelje. Reč "kolaboracionista" nije albanska reč. To je strana reč koja je ušla u albanske rečnike a njeno poreklo je u Drugom svetskom ratu pa nadalje. Što se tiče toga kako je mi koristimo, moguće je da je nismo koristili na pravi način, zato što nismo imali



vremena da rafinirano pristupimo definiciji reči. Kod nas su se kolaboracionisti spominjali vezano za one koje su regrutovale srpske službe bezbednosti i koji su služili nasilnom aparatu na Kosovu/Kosovë.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da, saradivati izdajnički sa neprijateljem sadrži dva različita aspekta: jedno je kooperacija a drugo je izdajnički. Zar ne bi bila izdajnička kooperacija kada vidite nekoga da razgovara sa Srbinom gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Naravno da ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: To se ne bi nužno videlo kao izdajnička saradnja, da se prodaje hleb Srbinu, zar ne gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Naravno. Mislim da sam to objasnio u prvom delu ovog zasedanja.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Nemojte o tome da brinete. Samo bih vas molio da budete tako dobri da odgovorite na moje pitanje. Nije izdajnička kooperacija ili saradnja prodavati drva Srbima gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Naravno da nije i mi nikada nismo mešali one koje je regrutovala srpska tajna služba sa onim civilima koji su živeli na Kosovu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kada ste prošle nedelje, 10. februara, ovde davali iskaz, pokušali ste da date definiciju u odgovoru na pitanje gospodina Whitinga o tome šta je kolaboracionista. Na strani 40, red 19. da budemo precizni, i vi rekli ste da su oni su bili u službi nasilnog srpskog režima. I onda ste nam dalje, ako se sećate, dali jedan konkretan primer koji se pamti, doktora Hafir Shala. Sećate li se da te nam o tome pričali prošle nedelje? Vidim da klimate glavom.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pošto je izbio rat, a tu imam na umu šire značenje reči, gospodine Krasniqi, a to je period april 1998. godine, koji je trajao do i malo iza napada i bombardovanja od strane NATO sledeće godine, što se tiče reda i zakona u vašoj zemlji na Kosovu/Kosovë u to vreme, jesam li u pravu ako kažem, gospodine Krasniqi, da su obični red i zakon bili suspendovani tokom tog ratnog perioda?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Na Kosovu/Kosovë red i zakon nisu postojali od proleća 1981. godine.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pa siguran sam da će biti mnogih koji će sedeti na ovoj istoj stolici i neće se složiti s tim ali ja neću ići untrag do 1981. godine. U jesen 1998. godine OVK je oformla vojnu policiju. Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A može da se kaže da je deo njihovog cilja bio i to da predstavljaju delimično policijske snage koje funkcionišu, koliko je to uopšte moguće u ratnim uslovima, da li je se slažete sa tim?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Sada mi pomozite da vidim da li sam razumeo taj ceo proces koji je vodio do izvršenja pogubljenja jednog



kolaboracioniste. Gospodine Krasniqi, prvo, s obzirom na odgovore na pitanja koja ste nam upravo dali, sledio bi zaključak da u uobičajenom smislu reči, policijska istraga, hapšenje, ispitivanje, suđenje, presuda, dakle to sve se nije događalo. Da li se slažete sa mnom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Tako je bilo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da bi se oduzeo jedan ljudski život, dakle ljudski život kolaboracioniste, da li ovaj Međunarodni sud treba da pretpostavi onda da je to nešto što nije činjeno olako i iz zabave, već vrlo ozbiljno i iz, kako se onda verovalo, jakih i dobrih razloga i ciljeva? Kakav je bio vaš stav gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja bih ovde hteo da objasnim da je cilj našeg rata bio, ne da se uzimaju ljudski životi, već da se oslobodi Kosovo/Kosovë.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ja sam vas pitao da li se oduzimanje nečijeg života za koga se smatralo da je kolaboracionista radilo olako ili se tome pristupalo ozbiljno? Recite mi molim vas kakav je bio stav?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mi se nismo igrali ljudskim životima. Ja ću to ponovo ovde da kažem. Naš cilj nije bio da oduzimamo živote. Cilj nam je bio da oslobodimo Kosovo/Kosovë. A mi smo bili u ratu sa okupatorom. Mi smo bili u ratu sa Beogradom i policijskim i vojnim snagama Beograda, kao i sa drugim snagama koje su služile tom nasilničkom režimu. I ne vidim šta bih još tome mogao da dodam. Naš je cilj bio život a ne smrt. Srbija je ta koja je sejala smrt svuda po Kosovu/Kosovë, u svakom selu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U saopštenju broj 43 od 4. matra 1998. godine, ja ću vas samo podsetiti na onaj red na koji vas je podsetio i gospodin Whiting: "Smrt neprijateljima i izdajnicima!". Da li ste vi napisali tu rečenicu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Nije bitno ko je napisao tu rečenicu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Nemojte da brinete o tome šta je bitno; Sud će odlučiti o tome šta je bitno. Molim vas odgovorite na moje pitanje? Da li ste vi napisali tu rečenicu "Smrt neprijateljima i izdajnicima!"?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Nisam ja to napisao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li se slažete sa tim kao sa konceptom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Slagao sam se i slažem se i sada.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li se to na bilo koji način po vašem mišljenju, gospodine Krasniqi, kosi sa veoma ozbiljnom namerom da se okonča život nekoga za koga se veruje da je bio kolaboracionista, da je kao izdajnik sarađivao sa neprijateljem? Da li se to po vašem mišljenju kosi sa ovom namerom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Pravani princip kaže da pravo ne treba da se bavi malim stvarima i zato mislim da ponekad ovaj Sud pokušava da izbegne glavni cilj. Ja ću ponoviti ono što sam rekao nekoliko puta tokom ovog svedočenja – naš rat je bio uperen protiv srpskih okupatora, protiv srpske policije i vojnih snaga i nasilničkog aparata kome su one služile. Ne bi ovde trebalo da se preganjamo oko izraza.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ja bih sada onda pokušao da izvučem jedan zaključak što se tiče ovog aspekta, dakle o kolaboracionistima gospodine Krasniqi, i



da pokušam da sažmem sve ono što ste nam vi govorili poslednja dva dana. Kako sam ja shvatio vaše svedočenje, čini mi se da se to svodi na sledeće a videćemo da li se vi slažete sa mnom: da nije bila ni politika niti vojni cilj OVK da ubija, kidnapuje, muči a još manje da ubija nedužne civile i neborce, možete upotrebiti koji god hoćete izraz. Dakle to je moj pokušaj da ukratko sažmem ono što ste vi rekli. Da li se slažete sa tim ili ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, slažem se sa tim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ali gospodine Krasniqi, mi naravno ne možemo samo na tome da se zadržimo. Moramo preći i na sledeći korak a to je ovo: ako, i podvlačim reč "ako" ovaj Međunarodni sud treba da dođe do zaključka da su se takve stvari zaista i događale, iz toga bi onda sledilo da ukoliko ako se to događalo, to se samo moglo dogoditi tako što su to neki odbegli elementi, da ih tako nazovem, činili. Da li se slažete sa mnom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Slažem se i ja sam to već ranije rekao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle to je moj izraz "odmetnuti elementi" a ne vaš, pa ću nastaviti. Dakle, odmetnuti elementi koji su delovali bez znanja i podrške ili podsticaja sa bilo čije strane bilo koga ko je bio u bilo kakvoj vlasti ili na komandnom položaju. Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ovde postoji još jedna komponenta koju sad treba da usaglasimo sa svim ovim, pa da bismo to učinili, gospodine Krasniqi molim vas da pogledamo tabulator broj osam onog dosijea koji vam je gospodin Whiting dao. Tu se radi o intervjuu od 2. septembra 1998. godine koji ste dali listu *Koha ditore*. Mislim da vi tu pred sobom imate i sam novinski članak gospodine Krasniqi.

ADVOKAT TOPOLSKI: Gospodin Powles mi kaže da je to dokazni predmet P145, no nije bitno. U svakom slučaju, gospodin Younis ima uveličan primerak. Hvala vam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, izvinite što ovo moram da uradim ali u ovom intervjuu se nalazi jedan odgovor koji želim da pogledate. To je odgovor koji vam je gospodin Whiting predočio: "Mi ne znamo ništa o hapšenju ili kidnapovanju srpskih novinara ili građana."

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, to je na trećoj stranici od četiri.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE:? Da li imate taj paragraf gospodine Krasniqi: "Ne znamo ništa o hapšenju bilo kakvih srpskih novinara ili građana". To je bio vaš odgovor.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dobro. Onda da pročitamo taj paragraf zajedno: "OVK nije uzela oružje da bi se borila protiv srpskih građana i novinara, već da bi se borila protiv srpskih vojnika terorista koji su Kosovo spalili, tako da je ostao samo pepeo. Posle sveg terora i razaranja koje čovek vidi na Kosovu, nemoguće je držati pod kontrolom osećanje mržnje i osvete koju je sam neprijatelj inspirisao, uprkos našem insisitiranju da albanska borba ne treba da liči na varvarstvo koje



upražnjava neprijatelj." Gospodine Krasniqi, kao što sam rekao, ovo je sad sledeća komponenta onog stava o kome smo malopre razgovarali vi i ja.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja sam dao odgovor o ovome. Ne znam zašto bih sada davao odgovor na odgovor.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hteo sam da vam postavim pitanje...

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Moj odgovor je bio vrlo jasna.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pa možda je bio jasan ali ja želim da vam postavim još jedno pitanje, pa pokažite malo strpljenja. Ako su kidnapovanja, mučenja i ubistva vršili oni odmetnuti elementi, elementi o kojima sam ja govorio, ipak se ne možeopovrgnuti mogućnost da se to događalo tako što su pojedinci vršili osvetu, kako bi izmirili stare račune, zar ne gospodine Krasniqi? Da li se slažete sa tim?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Slažem se. Moguće je da su se takve stvari događale. Ja sam govorio o Oslobodilačkoj vojsci Kosova, o njenom programu i ciljevima.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vi ste o OVK govorili kao o vojsci koja se nikada ne sveti. Međutim, ono što niste mogli kontrolisati kao komandna struktura, bili su pojedinačni zločinački varvarski postupci. Vi to niste mogli da uredite, odnosno kontrolišete ukoliko je do toga dolazilo, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mi takve činove i postupke nismo odobravali ni za vreme rata a ni danas. I nikada takve postupke nećemo odobravati. Mi nećemo čak ni vršiti takva dela koja podsećaju na dela koja su vršile srpske policijske i vojne snage.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Želim samo da vas pitam još nešto i to sve spada još uvek u ono isto poglavlje o kolaboracionistima gospodine Krasniqi. Prvo: međunarodna podrška OVK je bila od vitalnog značaja u ranim fazama rata a i pre, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Naravno da jeste i danas je još uvek to tako.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pretpostavljam da se može reći da je najveći primer kako je izgledala ta međunarodna podrška oslobodilačkom pokretu bilo NATO bombardovanje početkom 1999. godine. Da li se slažete sa tim?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Prema tome, iz te dve teze bi se moglo zaključiti da je podrška Međunarodne zajednice OVK zatražena i dobijena i kako bi se izbegla humanitarna katastrofa, zar ne gospodine Krasniqi? I to u toku 1998. godine a vi ste u tome igrali određenu ulogu, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste u bilo kojem trenutku imali bilo kakvih kontakata sa Verifikacionom misijom za ljudska prava na Kosovu/Kosovë, odnosno misijom OEBS-a krajem 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.



ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste se ikada sastali sa ženom po imenu Sussane Ringgaard Pedersen koja je radila za tu organizaciju?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li vam je poznata knjiga koju je izdao OEBS i koja nosi naslov "Kako viđeno, tako rečeno" a koja se tiče angažmana te organizacije na Kosovu tokom rata i posle rata?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hteo bih da vam pročitam jedan pasus iz izjave koju je dala Sussane Ringgaard Pederson iz te organizacije. To je potpisana izjava koja je data ovom Sudu. U pasusu broj 28 te izjave, ako želimo da budemo sasvim precizni i to bi možda bio pravi trenutak kojim možemo da završimo naš rad za danas, ona kaže sledeće gospodine Krasniqi: "S obzirom na izveštaje koje smo dobili i informacije koje smo sakupili, glavni razlog za ove otmice" i ona govori o otmicama civila "je bila njihova saradnja sa neprijateljem. Ja sam dobila informacije da je OVK kidnapovala kosovske Albance i Rome samo zato što su imali srpskog prijatelja ili zato što su radili za Srbina. To je, čini se, bio dovojan razlog da neko bude optužen da je kolaboracionista." A zatim se nastavlja: "Takođe smo stekli utisak da su otmice ili hapšenja koje je vršila OVK bile sistematske, unapred planirane i organizovane. Mi smo imali utisak da je OVK u stvari pokušavala da tu zajednicu potpuno rasturi." Da li biste bili ljubazni da svoj odgovor usredsredite na taj pasus koji se tiče mišljenja, odnosno utiska da je to bio "sistematski unapred planirani i organizovani" pokušaj da se zajednica razdeli - a tu se misli na otmicu, mučenje i, sasvim izvesno, ubistvo nedužnih civila. Sta kazete na to?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Uveren sam, nažalost, da je ovaj paragraf uzet ovako kako stoji od osobe koja nije bila dobronamerna prema građanima Kosova/Kosovë i prema pravednom ratu koji je vodila OVK. Znam da je bilo takvih izveštaja koji su malo govorili o glavnom uzroku rata i situaciji na Kosovu/Kosovë. Znam da je bilo pokušaja da se i OVK okrivu za to ali ja sam, kao njen politički predstavnik, uveren da to nije bila politika OVK, pa čak ne ni njen cilj. Dakle, nije bio cilj niti politika OVK da kidnapuje civile i da ih proglašava kolaboracionistima, one ljude koji nisu imali drugih sredstava za život, već su morali da rade za Srbe ili druge. Uveren sam da ni jedan jedini građanin Kosova/Kosovë, bez obzira na to da li je Albanac ili nešto drugo, nije postao žrtva OVK, izuzev u onim slučajevima gde su oni bili regrutovani od strane srpskih vojnih ili policijskih snaga. Prema tome, ja se ne mogu saglasiti sa nečim što tu stoji, jer to nije istina. Rat nije izazvala OVK i njeni vojnici, rat je došao na Kosovo/Kosovë kao posledica, kao politička posledica Srbije, koja je vršila nasilje i genocid na Kosovu/Kosovë i to potkrepljuje dobro poznati dokument Srpske akademije nauke i umetnosti. Ovo je bila sistematska srpska politika koja je u nekoliko svojih programa imala za cilj da albanski stanovnici Kosova/Kosovë pobegnu sa Kosova/Kosovë i da onemogući da Albanci žive na Kosovu/Kosovë i da ih natera da napuste Kosovo/Kosovë. I od 1981. godine pa do 1997. godine, u tih 10 do 15 godina, više od 450.000 Albanaca, uglavnom mladih su napustili Kosovo/Kosovë i otišli u razne evropske zemlje. A ja znam da svaka evropska zemlja zna kako su te cifre narasle u Francuskoj, Švajcarskoj, Nemačkoj, celoj Evropi i u Sjedinjenim Američkim Državama. Znam da i Evropska unija i Međunarodna zajednica znaju da je Miloševićev režim dugo imao za cilj da promeni strukturu Kosova/Kosovë, ali ne i svojih građana.



ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, moram da vas zamolim da tu prekinete, ne samo zato što je sedam sati, već ste se dosta i udaljili od pitanja koje sam vam postavio.

ADVOKAT TOPOLSKI: Ovo bi mogao da bude dobar trenutak.

SUDIJA PARKER: U redu. Za danas završavamo. Nastavljamo sa radom sutra u 14.15 časova.

Sednica je završena u 19.00 h.

Nastavlja se u utorak, 15. februara 2005. godine u 14.15 h.

Fond za humanitarno pravo

